

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljave (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta šte. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Predrznost nemčurjev in Nemcev v Vuzenici.

V Vuzenici se je nedavno dogodilo od strani tamošnjih nemčurjev in Nemcev nekaj tako nezaslišanega in predrznega, da skoro ne bi mogel nihče verjeti, kdor ne pozna našega sovražnika na meji. Človek se mora nehote prijeti za glavo in vprašati, če res pripadajo ti divjaki tistemu narodu, ki se povsod ponaša na polna usta s svojo kulturo. Kaj enakega so zmožni le poturice, ali pa k večjemu divji črnici tam v osrčju Afrike.

Vuzeniška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda je priredila svoj občni zbor z običajno veselico. Po občnem zboru se je razvnela živahna zabava med udeleženci, ki so prihiteli, razun domačinov še v posebno lepem številu Matčani in narodni št. Primožani onkraj Drave ter vrli Vuherčani, ki so s svojim sodelovanjem mnogo pripomogli do uspeha. Vse je kazalo, da bodo vžili Slovenci tudi na meji enkrat par veselih uric med seboj ter se vsaj nekoliko oddahnili od vednih bojov, ki jih imajo z ljutim sovražnikom. Pa ni jim bila pripuščena niti ta malenkost. Ko so namreč sedli gostje k večerji večinoma v stranske sobe, so naenkrat pridri v veselico dvorano posili Nemci iz Vuzenice ter začeli prepevati nemške pesmi, katere so zabelili s heil-klici. Na zahtevanje Slovencev, naj se mirno odstranijo, od koder so prišli, so kar zdvijali. Med tistimi razgrajajoči se je posebno odlikoval Hölbl Jožef sin gostilničarja in najemnika lova na slovenski zemlji. Za njim seveda ni smel zaostati znani razgrajajoč Korp Oto, kateremu sta vrlo pomagala oba Saleclnova fanta, katerih oče se je čutil še nedavno zavednega Slovenca. Ti fantalini s par železniškimi delavci so prišli izzivat stotino Slovencev. Ker se niso hoteli odstraniti, so bili seveda potisnjeni iz dvorane ter po stopnicah iz

prvega nadstropja v vežo. Tu se je videlo, da je bil cel napad dobro organiziran in premišljen. Pred hišo je bilo namreč že polno sumljivih ljudi, ki so čakali oboroženi z latami in palicami, kdaj se bode začel pretep. Tudi so kaj pridno vtikali glave pri vežnih vratih ter pazili, če bode kak Slovenec skrivil v razburjenosti las kakemu nemškemu razgrajajoču. Vendar so bili Slovenci kljub vsej tej nesramnosti toliko razsodni, da se niso dejanski lotili pobalino, ker si niso hoteli omazati rok in nakopati potov in sitnosti. Poslali so po žandarmerijo, katera je napravila z velikim trudom red.

S tem pa še ni bil konec.

Predstraža razgrajajočev je šla v spremstvu žandarmerije v gostilniške prostore g. Mravljaka; v zgornjih prostorih se je pa vršila veselica. In kmalu na to so prišli očetje in menda pravi organizatorji napada za razgrajajoči ter so tudi sedli v senco bajonetov. Pred vsemi je bil znani ljubimec Joža Mettinger po domače Stopar, ki zna tako imenitno streljati, kakor je nedavno pokazal na restavraciji. V zadnjem času se pa vadi ponoči ogledovati konje po tujih hlevih. Morda se hoče priučiti znani ciganski obrti, ker z lesom tako ne bode mogel dolgo več tržiti; zakaj, če ga v Mariboru ne zapro, zna nekega dne zapeti boben. In potem gre lahko k svoji lepi restavratarki za točaja ter bosta še nadalje lahko pela, kakor nekdanj v srečnih zaljubljenih časih svojo najljubšo pesemco, ki se glasi od začetka do konca takole: „Ti si, ti si eno tako tele!“ — Seveda ni smel manjkati vsenemec Pušnik, kateri je postal kot ključar slovenskega denarja že presit, in katerega mati še nemško znala ni. Zdaj pa je on „freisinnig in strammdeutsch“, ki skuša prikriti svoje izdajstvo lastne krvi s „heil“ klici. — Čuda ni bilo, da je prišel tudi restavrater Germuth s svojo ženo, kateri se je menda sto-

žilo za ljubimcem. Germuth pa bi bil rad vendar enkrat poskusil vuzeniško domačo jed „mežerle“, katere ne zna napraviti njegova žena, ker je Nemka. Pa je le ni mogel dobiti. Zaostati ni smel železniški uslužbenec Musil Anton, ki vedno povdarja, da je „international“ in vendar je v svoji mednarodnosti blagajnik vuzeniške šulferajske podružnice. In tako bi se dalo naštetih še celo vrsto samih nemških gospodov in dam, ki nosijo po koncu nosove ter se štejejo med inteligente, a vendar pomagajo moralno in morda tudi gmotno takim nesramnim razgrajajočem, kakor so bili oni golobradi fantalini. — Bilo jih je lepo število, ki so prišli v slovensko gostilno prepevati nemške pesmi, da bi razdražili mirne Slovence ter potem lahko kazali svoje rane pred sodnijo ter kričali po nemških časnikih o surovosti Slovencev. Pa zaenkrat so se zmotili. Slovenci se niso brigali za nje, saj so bili ti veliki otročaji v varstvu orožnikov, ampak so se lepo zabavali naprej. Le kadar se je kateri izmuznil rokav pravice ter pokukal v veselico dvorano, je moral rad ali nerad pobrati šila in kopita, pa četudi je bil vsenemec Pušnik, ali pa impozantni internacionalni „Säckelwart“ Musil.

Okrog polnoči pa so jo le pobrisali, ko so se uverili, da ničesar ne opravijo. Drugi dan se je opazilo, da sta ponoči izginili tudi obe občinski tabli na Mravljakovi hiši. Ena se je dobila v nekem jarku blizu hiše, druga pa blizu Drave. Seveda ne more nihče trditi, da bi jih bili ti takti in galantni Nemci vzeli s seboj!

Posebno ne sme nihče misliti na Mettingerja, če tudi je lesotržec, vendar on zna ponoči dobro streljati ter si ogledovati tuje konje, za občinske table pa se ne meni...

Zdaj pa resno vprašamo: „Kaj bi napravili Nemci, če bi jih prišla peščica

Slovencev na tak način izzivat an njihovo veselico?“ A Slovenci smo mirni — žal da često premirni — vedno pa dostojni ter popolnoma nezmožni tako nesramnih pobalinstev. Tako oliko in tak takt poznajo le naši Nemci v zvezi z nemčurji. Za ves nastop so jim Slovenci še prav hvaležni. Čim grše delajo, tem prej se bodo odprle še precej mlačnemu narodu na meji oči. Priprosto ljudstvo bode izprevidelo, kakšnega gada je redilo v svoji sredi, in potem bo hitro konec vsem nemškim budalostim. Zakaj, z lačnim želodcem in praznim žepom se tudi takim glavam ne bode zljubilo dolgo rogoviliti, kakoršne nosijo vuzeniški Nemci in nemčurji. Za dober korak k temu cilju so ravno zadnjič pripomogli s svojim nesramnim nastopom, katerega se vsi pametni in trezno misleči Nemci v okolici naravnost sramujejo, kar se more pripoznati resnici na ljubo.

Iz političnega sveta.

d Zveza čeških poslancev je imela 19. t. m. sejo, v kateri so zastopniki agrarne, mladočeške, napredne, ljudske in klerikalne stranke sklenili, da pošljejo na češko-nemško anketo svoje zastopnike, ker je ta anketa samo informativna in ker bi češki stvari to zelo škodilo, ako bi se vlada o življenjskih vprašanjih češkega naroda ne informirala naravnost pri čeških poslancih. Proti zakonskemu načrtu Axmannovemu bodo vložili Čehi skupno interpelacijo (vseh čeških strank) ter jo predložijo tudi vsem ostalim slovenskim poslancem v podpis. Deputacija čeških soc. demokratov na Nižjeavstrijskem je izročila ministerskemu predsedniku resolucijo proti Axmannovemu zakonskemu načrtu. Ta resolucija je bila soglasno sprejeta na petih shodih čeških delavcev na Dunaju. Bar. Bienert je deputaciji izjavil, —

LISTEK.

Nos.

* Spisal N. V. Gogolj. Prevedel Gregorij C. (Dalje).

Ni se še utegnil Ivan vrniti v svojo sobo, kar se je zasljal v prednji sobi neznan glas: „Ali tukaj stanuje kolegijski pristav Kovaljev?“

„Kar noter, major Kovaljev je tukaj“, je rekel Kovaljev in hitro skočil, da bi odprl vrata.

V sobo je stopil policist lepe zunanosti, z nepreveč svetlo in ne preveč temno brado in z zadosti polnimi lici, — prav tisti ki je stal v začetku naše povesti na koncu Izaakovega mostu.

„Prosim ste vi izgubili nos?“

„Da, jaz sem ga.“

„Sedaj smo ga našli.“

„Kaj pravite?“ je zakričal major Kovaljev. Veselje mu je zavezalo jezik.

Bulil je v policista, ki je stal pred njim in na katerega polnih licih je jasno odsevala trepetajoča svetloba sveče. „Na kakšen način?“

„Slučajno, prav čudno: prijeli smo ga na cesti. Že je stopil v poštni voz, da bi se odpeljal v Rigo. Potni list je bil že pred časom izgotovljen na ime nekega uradnika. Čudno je tudi to, da sem ga tudi jaz smatral najprej za pravega gospoda; no, k sreči sem imel pri sebi očala in precej sem spoznal, da je to nos. Jaz sem namreč kratkoviden in če stojite tako pred menoj, vidim le toliko, da imate obraz, a ne vidim niti nosu niti brade niti ničesar drugega. Moja tašča, to se pravi, mati moje žene tudi ničesar ne vidi.“

Kovaljev je bil ves iz sebe. „Kje je nos, kje? Takoj pohitim za njim!“

„Ne vznemirjajte se! Vedel sem, da ga potrebujete, zato sem ga prinesel s seboj. Čudno je, da je glavni krivec pri vsej tej stvari tisti sleparski

brivec na Vnebohodni ulici, ki sed zdaj v ječi. Že davno sem slutil, da je ta človek pijanec in tat in pred nekaj dnevi je ukradel iz neke izložbe precej gumbov. Vaš nos je popolnoma tak, kakršen je bil.“ Po teh besedah je posegel v žep in prinesel na dan nos, zavil v papir.

„Da, on je!“ je vzkliknil Kovaljev, on in nihče drug! Prosim, izpijte danes z menoj čašo čaja.“

„Zelo rad bi vam ustregel, zelo rad, toda nikakor ne morem, takoj moram oditi v prisilno delavnico... Strašna draginja je nastala sedaj za vse... Doma imam taščo in otroke; posebno najstarejši sin mi vzbuja velike nade, zelo razumen dečko je; toda središtev za odgojo nimam popolnoma nič.“

Po odhodu policista je bil Kovaljev nekaj trenutkov skoro nezavesten in šele čez nekaj časa je mogel zopet videti in čutiti: tako ga je presenetila

nepričakovana radost. Previšno je vzel najdeni nos v obe roki in ga še enkrat pazljivo pogledal.

„To je on, to je on!“ je govoril major Kovaljev. Tudi prišček ima na levi strani, ki se je naredil včeraj“. Samega veselja se je major komaj zadržal smeja.

Toda na svetu ne traja nič dolgo in tudi radost ne; že čez nekaj časa ni več tako živa, malo pozneje je še slabejša, a nazadnje prejde v navadno dušno razpoloženje, prav tako kakor prejdejo vali, ki jih povzroči padec kamenčka, nazadnje v gladko površino. Kovaljev je začel razmišljati in domislil se je, da vsa reč še ni končana. Nos je res že najden, toda treba ga je šel postaviti, pritrditi, kamor spada.

„A kaj, če se nebi hotel prijeti?“

Pri tem vprašanju je major prebledel.

Dalje prihodnjic.

bode skrbel zato, da se bode o tej resoluciji tudi posvetovalo. Minister Začek je dejal, da dobro ve, da je Axmannov zakon nedopusten in da bode on spolnil v tem oziru svojo dolžnost. Deputacija se je potem obrnila tudi na nemške soc. demokrate.

Madžarizacija na Hrvatskem.

Ludwig, vrhovni ravnatelj kr. ogr. drž. železnice, je izdal okrožnico, v kateri pravi: „da vsi Hrvatski železničarji, kateri službujejo na hrvatskem ozemlju in ki ne znajo popolnoma madžarski, naj v roku 6 mesecev prosijo za premeščanje na postaje, ležeče na Madžarskem, da se tam tekom dveh let nauče madžarski, ki je službeni jezik Kr. ogr. drž. železnice, ker bodo sicer odpušteni, ker ne zadoščajo zahtevam železniške pragmatike, izdane na temelju 49. zak. čl. od 1907. leta.“ Tako daleč smo že pritirali pod vladno Wekerlovega eksponenta, da se na Hrvatskem goni Hrvate iz službe, ako ne znajo madžarski.

a iz ogrskega parlamenta. Poslanci ogrskega državnega zbora nemadžarske narodnosti so odložili vsi svoje mandate v odsekih z motivacijo, da jih je večina namenoma izključila iz dveh najvažnejših odsekov, iz aneksijskega in iz odseka za preosnovno volilnega reda. — Poslanci neodvisne levice so odložili nato ednajst svojih mandatov v odsekih z motivacijo, da ne pridrže svojih mandatov, ker vladna večina ostalim opozicijskim strankam zastopstva v odsekih ne dovoli. — Med ogrskimi poslanci se širi govornica, da hoče poslanec Nagy interpelirati ministrskega predsednika o uplivanju prestolonaslednika na vojaška pogačanja. — Cesar se je udal prošnjam koalicijske vlade in je dovolil, da naj se parlamentarna rešitev volilne preosnove odloži na pozneje. Sedaj je vso madžarsko gospodujočo kliko popolnoma zavzelo vprašanje o samostojni ogrski državni banki. Košutovci hočejo na vsak način svojo neodvisno banko ter prav nič ne vprašajo po tem, kdo jim bo dal za to potrebni denar. Wekerle in njegova frakcija svari pred takim nerazsodnim in brezvestnim razburjenjem duhov z neizpeljivimi projekti kakor je košutovska zahteva samostojne banke. Vsled tega je nastal v koaliciji tak razpor, da si Andrassy ne upa spraviti volilne reforme pod streho in je opetovano prosil kralja, naj koalicijo odveže od izpolnitve dane obljube čimprej izvesti volilno reformo. Kralj se je končno udal. To je morda dobro, kajti demokrati dobe časa za novo agitacijo proti Andrassyjevemu švindlu in za upeljavo splošne in jednake volilne pravice, katero je tudi kralj zahteval in ogrskim narodom obljubil, katero pa koalicijska klika noče izvesti.

d Reforma kmetijskega kredita. Dr. Grabmayr je vložil v gosposki zbornici svoječasno predlog, s katerim se vlada poziva, naj čimprej vložil v poslanski zbornici zakonski načrt za reformo kmečkega kredita. Specijalna komisija se je posvetovala o načrtu, ki ga je tozadevno sestavil predlagatelj sam, in je včeraj izdala poročilo. Glavne točke Grabmayrovega predloga so: 1. zastavne pravice na poljskih in gozdnih posestvih se smejo ustanoviti le za neodpovedljive, najdalje 60 letih v anuitetah odplačljive terjatve. 2. Terjatve, ki jih imajo na poljskih in gozdnih posestvih kreditni zavodi, navezani na javno polaganje računov, se imajo, če se že sedaj ne odplačujejo v anuitetah, spremeniti v anuitetne dolgove, in se imajo odplačati najdalje v 60 letih; dolžniku pa se mora dati možnost, da to dobo tudi skrajša. 3. Pri vseh prisilnih prodajah poljskih in gozdnih posestev morajo posredovati javni zavodi (deželni hipotekni zavodi) v svrhu, da očistijo

posestva vseh odpovedljivih hipotek, ki se ne dajo amortizirati. 4. Deželni zakonodajni zastopi naj odločijo termine, kdaj stopi ta kreditna reforma v veljavo.

b Krščansko-socijalni „skandal“. Pod tem naslovom prinašajo razni nemški časopisi zanimiva odkritja, kako je krščansko-socijalni nižjeavstijski deželni odbor brez kake kontrole pri zaradbi nove norišnice prekorščil proračun za nič manj nego — 10 milijonov kron. Lepo gospodarstvo!

v Admiral Roždestvenski umrl. Iz Petrograda se brzojavlja, da je tam 14. jan. umrl admiral Roždestvenski. Njegova nesrečna uloga v rusko-japonski vojski je nam še vsem v živem spominu. Poveljeval je baltijskemu brodogradu, katero so Japonci uničili v morskem zalivu Tsushima. Iz svoje potapljačice ladje „Knjaz Suvarov“ se je admiral rešil na rušilca torpedovk „Biedovy“, ki se pa je moral kmalu udati. Bil je nekaj mesecev vojni jetnik na Japonskem in ko se je vrnil na Rusko, so ga postavili pred vojno sodišče, ki pa ga je oprostilo v juliju 1906. Takrat se je moralo priznati, da ni mogel biti kriv takemu porazu kak admiral sam, ampak da je bilo baltijsko ladjevje že davna tako slabo, da so mu vsi strokovnjaki prorokovali poraz. Tudi Roždestvenski ga je videl in prorokoval v naprej. Starih ladij ni mogel prenoviti in ljudij, katerim so dali obleko in ime mornarjev, ni mogel izvežbati v tako kratkem času za dobre pomorščake. Znan je tudi zaradi hulske afere, ko je v noči od 22. na 23. oktober dal streljati na par angleških ribiških čolnov. Mednarodna komisija je zborovala mesece in mesece in prišla slednjič do zaključka da mora Rusija plačati 65.000 funtov šterlinga Angleški. 27. in 28. majnik je nato prinesel pomorsko bitko pri Tsushimi, kjer je, kakor smo že omenili podlegel. Roždestvenskega sta japonsko jetništvo in obtožba tako potrla, da je bil, tudi po tem ko ga je vojno sodišče oprostilo, popolnoma potrt. In to je najbrž povzročilo njegovo zgodnjo smrt.

o O Bienerthovem jezikovnem zakonu. N. Fr. Pr. poroča, da je Bienerthov jezikovni zakon v bistvu popolnoma enak onemu, ki ga je bila že Beckova vlada pripravila. Drži se načela, da se ima ustvariti kolikor mogoče enojezičnih uradov. Pri določanju uradnih, posebno sodnih okrožij so se držali načela, ki je bilo veljavno za razdelitev državnozbornskih volilnih okrajev, pač zato, ker je ta razdelitev za Nemce zelo ugodna. Po tem receptu bode 122 čeških, 81 nemških in 21 okrajnih sodišč z mešanim uradnim jezikom. Jezik okrajnega sodišča je obenem uradni jezik tudi drugih drž. uradov izvzemši blagajniških, poštnih in železniških uradov, za katere se bode vprašanje uradnega jezika posebej rešilo.

Enojezični uradi se poslužujejo v vnanjem službenem občevarju s strankami jezika večine prebivalstva. Pisane vloge se lahko dela v obeh deželnih jezikih, rešujejo se v istem jeziku, v katerem so bile pisane. Enojezični uradi rabijo v „notranji“ službi svoj uradni jezik; dvojezični uradi se poslužujejo v takih slučajih „službenim razmeram primernejšega jezika“ (!). V občevarju z uradi izven dežele se poslužujejo vsi uradi nemščine. Nadsodišče v Pragi je razdeljeno za posebne senate za jednojezične urade. Uradnike sprejmejo v službo po občevarnem in ne po materinskem jeziku. „N. Fr. P.“ pravi, da Nemci tega zakona ne sprejmejo in sploh ne nobenega, v katerem ne bode jasno izražena nemška temeljna zahteva, da se mora Češko raztrgati v dve samostojni deželi na nemško Češko in na Češko. Kaj takega pa Čehi ne bodo sprejeli!

o V justičnem odseku je bil odklenjen vladni predlog; naj bi nedvigljen depozitni denar takoj prešel v državno imetje, ker je kaj takega sploh nedopustno in mora biti ta denar vedno pravim opravičencem na razpolaganje. Rešen je bil vladni predlog s katerim se poviša eksistenčni minimum javnih in privatnih uradnikov od 1800 na 2000 K. Minimum uradniške pokojnine se zviša za v bodoče od 1000 K na 1200 K. Privatni uradniki imajo biti v tem oziru z javnimi uradniki enakopravni.

a Gospodarske koncesije Avstro-Ogrske Srbiji in Črni gori? V dunajskih merodajnih krogih se pretresuje načrt o gospodarski koncesiji Srbiji kot odškodnini za aneksijo. Z odlično železniško-tarifarno koncesijo se ji hoče odpreti pot k morju, kar je za srbako trgovino odločilne važnosti. Baje se hoče to doseči na ta način, da se koncedirajo Srbiji za njene eksportne pošiljatve vezani eksportni tarifi na bosenski meji do Metkoviča. Potrdila teh vesti še do danes ni. Če bi se pa vendar obstinila, bi to kazalo, da je avstro-ogrška diplomacija spoznala, da vendar njena zunanja politika ni bogvekako sijajna in da treba tuintam popustiti.

a Srbija in Bosna. Srbsko časopisje enodušno izjavlja, da je sedaj, ko je Turčija Bosno prodala, postalo bosansko vprašanje — srbsko vprašanje. „Politika“ pravi, da, če so bosanske mohamedance prodali njihovi bratje po veri v Carigradu, jih ne prodajo njihovi bratje po krvi v Srbiji. Srbija bo čakala konference, a avstrijska provinca mora postati Bosna edino preko mrtve Srbije.

v Koliko nas bo stala aneksija Bosne in Hercegovine. Dunajski „Zeit“ se bavi včeraj z vprašanjem skupnih stroškov za aneksijo Bosne in Hercegovine, češ da se ne sme računati samo onih 55 milijonov kron, ki jih plačamo Turčiji, ampak še posebej stroški vojnih priprav, ki so jih povzročili bojni klici iz Srbije in Črne gore. List ceni te stroške na 100 milijonov kron. Vojna uprava bo v delegacijah dokazala, da ni prekorščila najnujnejših potreb.

a V ogrskem državnem zboru se bo v prihodnjem zasedanju razpravljalo najprej o davčni reformi, o načrtu za rekrutni kontingent, šele potem o aneksiji. Otvori se ogrski državni zbor 15. t. m. — Službeni list italijanske vlade prijavlja zakon, sprejet od obeh zbornic in sankcioniran od kralja, v zadevi korakov za po potresu porušene kraje. — Češki „Den“ poroča, da se je poslanec Hribar mudil te dni v Pragi in se posvetoval z rektorjem češke univerze in z drugimi vplivnimi osebami glede sistimiziranja učnega osebja za slovensko univerzo na način, da bi se slovenski docenti habilitirali na češki univerzi v Pragi. Uspeh je baje zadovoljiv.

d Kmetijski poduk pri vojaki. Po nemških listih se sedaj zopet razpravlja o važnosti kmetijskih poučnih tečajev pri vojaki. Naši napredni štaj. listi so o stvari že večkrat govorili; tu pripomnimo le, da so ti tečaji z velikim uspehom doslej vpeljani v Italiji, na Francoskem in Bavarskem; to leto se uvedejo v celi nemški vojski. Kmečki poslanci, predlagajte enake tečaje za našo armado!

b Vodja notranjega ministerstva proti nemškim šovinistom. „Slovenec“ poroča: Smešni poslanec Malik pripoveduje v „Grazer Tagblattu“, da je bil v pondeljek pri vodji notranjega ministerstva baronu Haerdtlu, da ga je pa gospod baron takorekoč vun vrgel Malik je namreč ministra pozivljaj, da nastopi z vso ojstrostjo proti Sloven-

cem, ki bojkotirajo Nemce v Ljubljani in bogve kaj še vse. Pokazale pa se je, da je minister boljše informiran o razmerah kakor Malik, zato ga je precej ojstro zavrnil. Malik si je hotel nato s tem pomagati, da je ministra dejal, če ne podpira Nemcev, se bo na Kranjskem utrdil panslavizem v korist Rusiji in Srbiji. Minister pa je ogorčeno protestiral, da na Kranjskem ni takega panslavizma, kakor ga slika Malik. Nato je Malik zginil skozi vrata in sedaj bruha svojo jezico po umazanem graškem listu. Baron Haerdtl pa je pokazal, da pozna naše ljudstvo bolj kakor naši Nemci, ki lezejo dan na dan okoli ministrov, da bi izprosili proti Slovincem bajonete in kroglje. — Pripomnimo, da je na enak način zafurkoval Malik tudi graški „Volksblatt“.

Cesar o delovanju kranjskega deželnega zbora.

o Dunaj, 21. jan. (Brzoj. „N. Dn.“) Ko so se danes predstavili novoinvoljeni podpredsedniki državne zbornice cesarju, je vprašal ta podpredsednika Pogačnika, če je tudi član kranjskega dež. zbora. Ko je Pogačnik temu vprašanju pritrdil, je izrazil cesar svoje zadovoljstvo z zadnjim zasedanjem kranjskega dež. zbora in vprašal Pogačnika, če bode tudi v bodoče tako marljivo deloval? Pogačnik je odgovoril, da upa, na kar je cesar dostavil, da bi bilo to želeto, ker ima deželni zbor kranjski tudi v bodočnosti mnogo važnih vprašanj rešiti.

Fuzija strank na Moravskem.

o Brno, 18. jan. Tukaj se je vršil včeraj shod zaupnikov češke napredne stranke na Moravskem, ki je sprejel sklep, s katerim se izvrševalni odbor stranke pooblašča, izvesti fuzijo stranke s češko ljudsko (mladočeško) stranke na podlagi skupnega programa.

Sven Hedin.

o Stokholm, 18. jan. Znani raskovalec Azije Sven Hedin se je vrnil semkaj in je bil od prebivalstva navdušeno sprejet. Včeraj ga je sprejel kralj v avdijenci.

Proti boglarskim četam v Macedoniji.

o Solun, 20. jan. Poveljnik tretjega voja je izdal naredbo za celo armado v Macedoniji, da se imajo z vso energijo preganjati bolgarske čete, ki so se zopet začele pojavljati v Macedoniji.

Stajerske novice.

Postaja Triglav leta 2000. Pod tem imenom se vrši v celjskem „Nar. dom“ na pustno nedeljo (21. februarja 1909) velikanska maškerada „Celjskega Sokola“, na kar opozarjamo že danes. Sviral bo vojaška godba 17. pešpolka iz Celovca. Priprave so v najboljšem teku.

Sv Barbara v Maozah. Tukaj je ravno na Novega leta dan umrla občešpovana in blaga gospa Antonija Reicher, soproga trgovca, gostilničarja itd. ki je bila pridna gospodinja in vrla Slovenka. Pogreb prezgodaj pokojne se je vršil v nedeljo 3. t. m. ob zelo mnogobrojnem spremstvu na domače pokopališče. Gosp. župnik Kralj iz Leskovca je imel ob rakvi lep govor, ki je skoraj vse udeležence ganil do solz. Domači pevski zbor je zapel krasno žalostinko. V sprevedu je bil najmilejši prizor dveh majhnih sinčkov, ki sta s svečicama in venčki v rokah korakala tužno ob straneh potrtega očeta soproga. Bodi pokojnici blag spomin!

Krščansko-socijalni tečaj v Ljutomeru. O tej sicer brezpomembni prireditvi smo prejeli sledeči dopis, ki ga zaradi primankovanja prostora nismo

mogli prej priobčiti. Pri nas so priredili "misedenic" gosp. Korošec nedavno dvodnevni socijalni tečaj. Da se ni ta prilika uporabila zopet za hujškanje zoper vse, kar količkaj napredno misli, bi ne imeli nič proti temu, a g. doktor so se spravili na C. Metodovo družbo in na "Sokola" kot "liberalne" naprave. Čir in Met. družba je liberalna, ker pri njej sodeluje duhovnik, ki je bil škofa nepokoren (1). (Kaj pa, ko bi naš škof ne bil tako prizanesljiv, ali bi še dr. Korošec bil sploh duhovnik.)

Da pa dvodnevna predavanja ne bi postala predo'gočasna, so g. Korošec inženirali igro "Poslančkanje." Kakor povsod ob takih prilikah, so gromeli duhovniški poslancem gromoviti "živijo" klici, a poslancem narodne stranke, "dol ž njim," "vun ž njim." Tako hujškanje zoper "narodna" društva in zoper drugače misleče ljudi, je gotovo po dogodkih v Ljubljani na mestu in spada v delokrog socijalnega "izobraževalnega" dela.

Gosp. doktor so baje tudi rekli, da mora sčasom vse, vsa društva, vsi obč. in okr. zastopi, d.ž. in državni zbor, postati "naše," namreč duhovniška last, ne mogoče narodna kmečka. Oj zlati časi, oj srečna bodočnost! Kako dobro se ti bo godilo, dragi kmet! Ne bo ti trebalo zidati ne žitnic, ne pivnic, ogromni stroški za šole se bodo odpravili, iz šol. poslopij bodo postala skladišča za tvoje pridelke. Čela fara bo velika zadruga, nje zadržni oče g. župnik in njega hlapci zadržni poslovodje. Denarja ne boš potreboval, vse boš odpravil z biro, desetino in robotanjem. Koliko bridkih uric ti prizadene tapatam pomanjkanje denarja in glej, jasni se tudi za te, tudi tebi se bližajo boljši časi. — Da boste ostajali bolj zdravi, pili boste vodo. Gospodje krog skladišč pa bodo neumorno delali, seveda vse brezplačno iz gole ljubezni do vas; skrbeli bodo, da se ne bo pokvarilo vino, skrbeli tudi za to, da bo prišlo arnje in drugo blago v roke pravim židom, ne pa mogoče kakemu liberal. trgovcu.

o Vabilo k Ciril-Methodovi slavnosti v Ptaju je povzročilo škandale in roparske napade Nemcev ter je torej kaznjivo — tako približno je včeraj utemeljeval e. kr. sodni dvor mariborski svoje razsodbo, v kateri je obsodil trgovca Havelko iz Ptaja, ker je imel dne 11. sept. 1908. to vabilo v svoji izlozbi! Neverjetno je, kaj se že vse ne upajo nemško-nacijonalni sodniki na Sp. Štajerskem!

o Mestna občina celjska je sklenila v povečanje svojega pokopališča na Čretu pri Celju nakupiti takozvani "Rosenhügel", prej last g. Žimjaka, za 40.000 K. Ravno to zemljišče je bilo pred par leti na ponudbo, a za par tisoč kron — ceneje. Tačas ni šlo. Zopet dokaz, kako izvrstno znajo gospodariti naši mestni očetje!

o Tudi tu nastavimo vod! Nedavno smo poročali pod tem naslovom, kako nesmiselno in brez vsakega čuta za izvrševanje narodnega gospodarskega programa polnijo nekaterniki žepe raznim nemškimi zavarovalnim zavodom kakor Phönix, Donau itd. Pozabili smo takrat omeniti tudi družbi Franco-Hongrois in Nort British, ki sta ravnotako tuja nam zavoda, katera podpiramo, dasi dobro vemo, da gre ves ta naš denar v židovske žepel!

o Šola v Novi cerkvi pri Vojniku je zaradi škrlatice še vedno zaprta.

o Okrog Vojnika, v Škofji vasi in Šmarjeti, pojavili so se novi slučaji škrlatice.

o S sanmi povozil je v Ločah posestnik Rok Lončar iz Vojnika 82-letnega starčka p. d. Šetleka. Lončar ni imel zvoncev in je šele v zadnjem hipu zaklical. Šetlek je bil tudi nekaj

gluh, se še ozre nazaj, — a bilo je že prepozno, in ga je podrla na tla. Na tleh ležečemu se konj stopi s poostrenimi kopiti na glavo. V nekaj trenutkih je bil moč mrtve.

o Deželni šolski svet je izrekel g. Ernstu Slancu, bivšemu nadučitelju pri Sv. Bolfenku bl. Središča, sedaj v Petrovčah, za njegovo uspešno delovanje v prid sadjereje svoje priznanje.

o Paaja kontumacia se je odredila za vse občine sodniškega okraja šmarskega in celjskega, izvzemši mesto Celje, Griže, Petrovče, Žalac, Sv. Pavel pri Preboldu, Sv. Peter v Sav. dolini, Gotovlje, Svetino in Kalobje. Priklatil se je namreč v št. Jur ob J. ž. stekline sumljiv pes iz Hrvaškega, katerega so vstrelili in je potem raztelesenje doglno, da je bil stekel. Istotako se je uradno dognala steklina pri nekem psu v Vojniku.

o Od Velike nedelje. Nemški poveljni jezik pri novem veteranskem društvu. Tukaj je bil v nedeljo ustanovni shod veteranskega društva. Ker se je na istem določil poveljni jezik nemški in to po inicijativi g. upok. stotnika T. Senjorja, katerega smo dolejš smatrali za dobrega Slovence, vsi zavedni vojaki Slovenci protestiramo proti takemu zastavljenju slovenskega jezika, ter zahtevamo, da mora biti naše povelje slovensko, sicer bode število društvenikov tvorila peščica notoričnih nemškutarjev.

o Ruše. Lobniški župan M. Repolusk je šel minuli ponedeljek po opravkih na Činžat. Domu greda stopi "h Goričanu", t. j. kmetija nad Falo. V veži najde vojaka dragonca. Kmalu zve, da se je možakar naveličal pokoren biti strogim vojaškim postavam in da je ušel. Občinski predstojnik ga prigovarja, naj gre ž njim na dom. Res se da pregovoriti. Tako gresta ob Dravi proti Rušam. Ž njima je tudi šel Goričanov sin, ki je bil namenjen k mesarju v Ruše. Pred ruško vasjo se poda M. Repolusk z vojaškim beguncem proti svojemu domu. Šla sta po strmini skozi gozd. Župan je kot dobra duša beguncu spredej svetil. Naenkrat zažene vojak županu nož v vrat. Začela sta se ruvati in begunec jo je popihal. Župan je šel silno krvaveč v Ruše k zdravniku. Ta ga je obvezal. Rana ni smrtno nevarna. Begunec je baje doma iz Slovenjgradca in ga dozdaj še niso ujeli.

o Železnica skozi Turo. V soboto, 16. jan. so dodelali predor na severni strani; na južni bodo dela okrog 20. febr. končana. Po 20. febr. je otvoritev železnice le še odvisna od končanja dela na kolodvoru v Beljaku in dovršitev novega mosta čez Dravo pri Beljaku. Drž. poslanec solnograškega mesta dr. Sylvester se je v tej zadevi mudil na Dunaju in predlagal železnišk. ministertvu, naj bi se železnica na vsak način otvorila pred začetkom letne sezone.

o V konkurs je prišel celjski urar Almoslechner. V tozadevni vlogi na okr. sodišče v Celju navaja kot vzrok bojkot Slovencev.

o Potres. V nedeljo dne 17. t. m. ob 6. uri 32 minut čutili smo v Celju dva bolj lahka, par sekund trajajoča podzemna sunka. Smer od vzhoda proti zahodu.

o Kandidaturo v celjskem mestnem vol. okraju je odložil dr. Delpin iz Ormoža. Nemški listi različno pišejo o tem. "Vahtarica" pravi, da Delpin kot nepristranski predsednik nemškega "Volksrata" na Sp. št. ne more kandidirati, graški listi pa še dostavljajo, da kot tak ne more prevzeti kandidature. Torej bo prišel vendar Aistrich na površje.

o Tatrina. Na zadnjem sejmu v Konjicah je pokradel neznan uzmovič

več kmetičam iz žepov skupaj 120 K. O tatni ni sledu.

o Drobne novice. Za župnika pri Svetinjah je imenovan odočni provizor g. Bratšek — Klerik "izobraževalni" društvi ste se ustanovili v Poljčanah in pri Sv. Emi.

o Konkurs je dovolilo mariborsko okrajno sodišče na premoženje trgovca Fr. Laha v Ormožu. Komisar je okrajni sodnik dr. Presker, upravitelj konkurzne mase odvetnik dr. I. Omulec.

o Nesreča v ledenici. Pri mesarju Zangju v Gornji Radgoni je padel pri spravljaju ledu delavec Pintarič iz Plitviškega vrha v ledenico in si strl nogo.

o Nagloma je umri 16. t. m. v Botričnici pri Sv. Jurju ob j. ž. ob 7. uri zvečer 60 let stari Frane Ratajc. Zadel ga je najbrž kap.

o Ogenj je izbruhnil 15. t. mes. okoli pol 10. ure zvečer vsled nepredvidnosti v Doberni v hiši celjske hranilnice, kjer se nahaja prekaževalnica. Vnela se je namreč maščoba za prevojenje obošenega mesa in je povzročila ogenj, katerega je pa požarna bramba še pravočasno ugasila, tako da je samo okoli 200 K škode.

o Polzela. Vranski sodniški adjunkt Nemeč Jany ni vsem po volji. Baje nadleguje priče z nepotrebnim vmešavanjem in neumestnimi (za sodnike namreč) opombami. Imamo še nekaj takih slučajev. Pridemo še že na dan, g. Jany!

o Podpora žrtvam v južni Italiji. V Gradcu se je osnoval odbor pod protektoratom e. k. namestnika grofa Claryja, ki bo zbiral prispevke za žrtve potresa v južni Italiji.

o Podpora po suši. Nekateri meščanski krogi v Gradcu so sklenili, da bodo del čistega dobička raznih plesov in veselic obrnili v prid onim okrajem na Južnem Štajerskem, ki so najbolj trpeli vsled suše. (Ali si ne bomo tuintam Slovenci mislili: Timeo Danaos. — Op. uredu.)

o Za državni obrtni svet želi imeti Zveza nemšk. štaj. obrtnih zadržug kot zastopnika bivšega štaj. dež. poslanca Krebsa.

o Posledice letošnjega vina. — Mesto domu — v kajho. Iz Ptaja nam pišejo: Minulo nedeljo se je mudil nek posestnik od Sv. Lovrenca na Dr. p. v Ptaju, kjer je nakupoval različne domače potrebščine. Preti večeru se je odpeljal iz Ptaja in se ustavil v znani krčmi na Hajdini, da bi se še pokrepčal za dolgo pot domu. Mož se ga je pa preveč navlekel in obrnil kobilico mesto domu v Ptuj nazaj. Konj se je ustavil pred mitnico, naš možek jo je pa mirno "žagal" na vozu naprej. Slednjič se ga je policija nasmilila in ga spravila v "kajho" na rotovžu, konja pa v hlev. To je mož gledal drugi dan! Imel je še povrh tega za 1420 K papirnatega denarja pri sebi, katerega bi si lahko kdo na večne čase izposodil.

o Novice od Sv. Bolfenka pri Središču. Ko je posestnik Fr. Kolarič začel kopati na svojem posestvu v Kogu, da bi si poiskal kamen za neko stavbo, je prišel v globočini 1 1/2 m na staro apnenico. Natančnejša preiskava je dognala, da je apnenica zidana v tako velikem obsegu, kakoršnega v novejšem času ne dajejo več apnenicam.

Ker se niti najstarejši ljudje ne vedo spominjati na kako apnenico v tem kraju in ker se je pred leti na ravno istem mestu podrla nad 100 let stara jablana, zato je soditi, da so stavili to apnenico pred davnim, davnim časom. Lahko je mogoče, da je ta apnenica še iz rimskih časov, kajti v bližini se nahajajoči ostanki rimske ceste, ki je vodila iz Petovija (Ptuj) v Sabario (Sombotelj na Ogrskem) in dalje v Carnuntum nam kaže, da je vodila skozi naš kraj velika prometna

proga. Njeni ostanki se še poznajo na mnogih krajih; najbolje pa pod Humom, v Godenincih in pri Presiki.

Rimljani, ki so rabili mnogo apna za svoje stavbe, so menda našli v tem kraju dober apnenec: so ga žgali in ga potem odvajali po veliki cesti v druge kraje. Stvar je tem zanimivejša ker je to druga taka apnenica, ki se je našla pri Sv. Bolfenku. Zato se bodo o tem obvestili strokovnjaki, ki bodo to zadevo natanko preiskali.

Letos se je pridelalo zelo mnogo in dobrega vina. A kaj, ko nam leži v kleti in ga ne moremo prodati. Zato pozdravljajo Bolfenčani gibanje za ustanovitev "Vinarske zadruge".

o Vinogradno premije v znesku po 70 K je dobil za vzorni ameriški trsni nasad g. Matevž Čokel, posestnik pri Sv. Štefanu, iz državnih in deželnih sredstev. Vinogradniki, poprimite se te tako dobičkonosne panoge gospodarstva, da bode v naših krajih to leto več obdarovanih.

o Iz Studenle. Kmetijski poučni tečaj. Dne 7. in 8. t. m. priredila je tukajšnja podružnica "Kmet. družbe", kakor vsako leto, kmetijski poučni tečaj. Prvi dan je govoril g. Jelovšek o živinoreji in opozarjal v vzorno urejenih govejih in svinjskih hlevih tukajšnjega samostana posebno na dvakratno vsakdanje krmljenje svinj. Popoldne je bil nauk za gospodnje katerih radovednost je potolažil g. Jelovšek s svojimi priznanimi strokovnimi izvajanci kar najboljšo. Drugi dan je predaval g. Goričan in nam povedal marsikaj koristnega o davkih s posebnim ozirom na olajšave, katerih se naši kmetje prav malo poslužujejo vsled svoje nevednosti ali malomarnosti. Obisk je bil sicer nekaj slabiji ko druga leta, vkljub temu, moramo priznati da naši kmetje napredujejo in da je že marsikatera beseda gospodov potovalnih učiteljev padla na rodovitna tla. Imamo že danes dva vzorna goveja in svinjska hleva, vzorno gnojišče, trsnico, najraznoličnejše gospodarske stroje itd. Pa tudi v bodoče boče km. podružnica delovati za povzdigo kmečkega stana. Posebno pozornost bo obrnila na povzdigo sadjereje in živinoreje, in bo zato ustanovila v najkrajšem času bikorejske zadruge. Ker so vsi dosedanji poskusi uspeli tako izborni, pričakujemo tudi od bikorejske zadruge kar najboljših uspehov.

o Ljudska knjižnica v Mariboru leta 1908. Na občnem zboru "Slovenske Čitalnice" v Mariboru dne 27. grudna 1908 je poročal g. dr. Poljanec o poslovanju ljudske knjižnice v preteklem letu. Koncem leta 1908. ima knjižnica 963 vpisanih slovenskih knjig, torej za 377 več ko koncem l. 1907. Po vsebini pripada 75 knjig pesništva, 43 dramatik, 442 pripovednemu leposlovju, 231 knjig je poučnih, 192 pa določenih mladini. V programu lanakega ietnega poročila je bila ustanovitev mladinskega oddelka. S pomočjo g. dr. Rosine in sl. mariborske Posojilnice se je izvršil ta načrt tako, da je skoro ni mladinske knjige na knjižnem trgu, ki bi ne bila tudi v naši knjižnici. Temu oddelku je treba posvečati tudi zanaprej največjo pozornost! Z mladinskimi knjigami se je pridobilo precej okoliške mladine in tudi doroslih.

Člani ljudske knjižnice so prebrali leta 1908. 4675 knjig (lani krog 1800) in sicer 367 knjig pesništva, 196 dramatik, 3228 pripovednega leposlovja, 369 poučnih in 517 mladinskih. Najbolj so čitali člani Sienkiewicza (478), Jurčiča (327), Kersnika (230), Cankarja (115), Tavčarja (105), Aškerca (56), Stritarja (50), Gregorčiča (42), Levstika (39). Knjižničarja dr. Poljanca so podpirali dr. Pivko, M. Stajniko, F. Dobravec in E. Weixl. Knjige se izposojujejo po nedeljah od 9—11. ure dop., po torkih od 7—8. ure zvečer in po četrtkih od 7—8. ure.

o Zginil je kočar Jakob Pišek iz Št. Petra na Medv. selu, ne da bi ga bili dozdaj živega ali mrtvega našli. V noči od 25. do 26. grudna 1908. je zapustil ob 12. uri precej dobre volje

gostilno Jožefa Zupanec v Mestinjah in vsa poizvedovanja po njem so bila do danes brez uspeha. Kako zločinstvo je popolnoma izključeno, ker ni imel denarja in tudi ne osebnih sovražnikov.

o Iz Trbovelj. (Nesreče v rudniku. Posledice pijanosti.) Neštete nesreče, ki so našo dolino obiskale v nekaj dneh, so tembolj žalostne, ker so se iste zgodile po neprevidnosti ponesrečencev. Pred nekaj tedni je izvrstaval v jami kopač Ernest Čepelin pokaženi strel (kar je strogo prepovedano); ko privrta do streliva, se to užge, in revež je ležal v krvi na tleh. Vendar so ga poslali še živega v Ljubljano, kjer se mu v bolnišnici obrača na bolje. Zgubil je pa eno oko. Pred par dnevi se je ista nesreča ponovila v kamnolomu, kjer sta enak strel s krampom izkopalavala delavec J. Špence in A. Smodič. Vgžani strel je vrgel toliko kamenja v nju, da bode prvi težko okrevaj in tudi drugi je dobil nevarne rane. Najnesrečnejša noč je bila od 14. do 15. t. m. Pri enakem protipostavnem delu izvrstanja pokaženega streliva je ubilo na mestu delavca Martina Zaverla, doma iz Polšnika v litijskem okraju. Zunaj jame sta prišla isto noč med premogove vozove (hunte) Jožef Štravs in Jožef Vozel, katere so takoj prenesli v rud. bolnišnico in je upati, da okrevajo. — Vzlic vsem tem skoraj vsakdanjim nesrečam ima še demon alkohol dosti opravila. V noči od 14. na 15. jan. so prinesli težko ranjenega Martina Trebušnika v bolnišnico. Zdravniki so ga šivali in zraven je še zgubil tri zobe. Prišlo bi do groznih pobojev, ako ne bi pravočasno došli varuhi postave in odpeljali vinjene ljudi v raj treznosti.

v Občinskih volitvah v Slov. Bistrici se vrše koncem meseca jannarja. Ali bi ne bilo dobro, da bi Slovenci vsaj prešteli svoje glasove?

v Vranskega. Bodoče deželnozbornske volitve mečejo svojo senco tudi že na naš kraj. V naši cerkvi, kjer je bilo dosedaj le jako malo slišati politike in se je v veliko priznanje in veselje vseh faranov večinoma oznanjevala le beseda božja, je začelo pri pridigarjih padati po „liberalcih“, „brezvercih“. Nismo bili dosedaj tega vajeni in upravičeno se vprašujemo od kod piha ta novi veter, po katerem se je začel ravnati pridigarški plašč našega gosp. župnika. Da se celo strašna nesreča v južni Italiji slika kot kazen božja za te strašne liberalce in brezverce, je sicer malo neokusno, vendar smo pa prepričani, da g. župnik tega sam ne vorjame. Če je vseumiljeni in vsepravični Bog res hotel „brezverce“ kaznovati potem nam ni umljivo, in menda tudi gosp. župniku ne, zakaj da je poleg tega porušil toliko cerkva in samostanov in po nedolžnem ubil toliko nedolžnih otrok in toliko svojih zvestih služabnikov, duhovnov, menihov, in nun. Svetevali bi gospodu župniku, naj ostane vsaj tak kakor je bil in naj ne pusti na svoje pridige uplivati politike in potresov, potem bo užival med nam ugled in spoštovanje. Če pa hoče delati politiko, potem jo naj dela zunaj cerkve in naj pride na politične shode ki so vsakemu pristopni.

v V Radvanju pri Mariboru je izvoljen za župana hud nemškutar A. Lesjak.

o Kot notar se je naselil v Slovenjgradcu s 15. jan. dr. Hans Winkler, dosedaj v Rožeku na Koroškem.

Izražanje svinj iz celjskega okraja na Hrvaško je zopet dovoljeno.

o V Rihtarovcih pri Radgoni so zmagali pri občinski volitvi dne 12. januarja t. l. tuk. združeni Slovenci z ogromno večino nad nemškutarji na celi črti. Tako je prišla v gornjeradgonskem okraju zopet ena nemškutarska občina v slovenske roke. Slava

zavednim volilcem in vzornim organizatorjem!

o Iz Vučjevasi. (Požar.) Požar je vničil v soboto zvečer 9. t. m. ob pol 10. uri veleposestniku Ostrcu v Bučevcih skedenj in velike zaloge slame. Škoda znaša okoli 3000 K in je tem obširnejša, ker je letošnjo zimo slamo sploh težko in le po horendno visoki ceni dobiti. Zažgala je skoraj brezdvomno hudobna roka.

d Družbi sv. Cirila in Metoda sta poslala g. Ernst Slanc, nadučitelj v Petrovcih in ga Ana Stuhec, naduč. vdova vsoto 4 K mesto venca na grob umrlemu sorodniku g. Frau Hanželiču iz Hardeka pri Ormožu.

o Iz Frami pri Mariboru. Kraj. šolski svet v Framu je v svoji zadnji seji požrtvovalnemu dobrotniku in blagemu prijatelju šolske mladine framske in planiške, rojaku gospodu dr. Pavlu Turnerju izrekel svoje priznanje in prisrčno zahvalo.

o Iz Ormoža. Prostovoljno gasilno društvo za ormoško okolico s sedežem v Hardeku priredi v nedeljo 31. t. m. v gostilni gospe Kalchbrenner veselico s tombolo in društveno zabavo. Svira društvena godba.

o Iz Ormoža. Glasom sklepa tuk. kmet. podružnice prevzelo je okrajno vinorejsko društvo težavni posel, da priredi vinski sejem v mesecu febr. t. l. Sejem bode v prostorih „pri solcu“ gospe Kalchbrenner ter bode obsegal lanske vinske pridelke ormoškega okraja. Sestavil se je poseben odbor, ki bode vse potrebno ukrenil in dan pravočasno naznanil. Do sedaj se sliši, daje že oglašeni nad 200.000 l. vina. Vrsta vin bodo različna in izvrstna. Krčmarji in drugi vinski kupci se bodo lahko osebno prepričali ter si lahko nabavili svoje potrebščine. — Pozor tedaj!

o Iz Hoč. Vesela družba je nabrala v gostilni g. Šalamuna 150 K za Ciril-Metodovo družbo in 132 K za Narodni skla. Dar za C. M. družbo je dopolnil družbino pušico.

o Iz Slivnice. Takaj je prišel nemčurski gostilničar Wregg, nekdanj Breg, popolnoma na kant. Čeravno mu je zalegel njegov svak notar Wies-taler v Sl. Bistrici z več tisoči kron, se vendar ni znal rešiti gmotnega propada. Slovenec Žigart mu je ponujal za vso gospodarstvo 30.000 K a mu ni dal, ker so nemški mariborski očaki rotili, naj ne stori takega narodnega greha na njih posesti. No Wregg se je dal preprostiti in je prodal vso lastnino mariborskemu bogatašu Scherbaumu. Tako se je vendar rešil nemški značaj Slivnice.

o Iz Razvanja. Pri prisilni prodaji se je prodala lastnina edinega slovenskega posestnika podjetnika gosp. Šanko. Tako je tukaj padla zadnja trdnjava Slovencev. Ponesrečene špekulacije so ga uničile. Lastno domovje je kupil bogataš Scherbaum a opekarno Nemeč Kandolini.

o Beračil in zdravil je ljudi po Zagrebu neki Miha Zajc iz Celja. Hodil je po hišah in grozil ljudem, ki mu niso hoteli ničesar dati, da jim bo „zacopral“. Tudi je lahkoverne ljudi „vražil“. Zagrebška policija ga pošlje po odgonu v Celje.

v Slov.-amerikanske novice. Ponesrečil se je v Oat Hillu v Kaliforniji Lovrenc Petruš iz Vivodine na Dolenjskem. Našli so ga na potu mrtvega. — Ponesrečil se je v Claridge (Pensilvanija) rudar Fran Šuštaršič. Poškodbe so bile tako hude, da je umrl. Šuštaršič je doma iz Št. Mihela na Dolenjskem.

a Ptujski izgredl pred prizivnim sodiščem. Kakor smo že pred časom v „Domovini“ poročali je sodišče obsodilo radi pretepanja Slovencev flozofa Brataniča na 40 K globe in 10 K odškodnine za bolečine, visokošolca

Kasimirja na 30 K globe in znanega ptujkega „Štajerca“ Karla Linharta na 8 dni zapora. Ker so vsi vložili prizive je razpravljalo o tem mariborsko okrajno kot prizivno sodišče. Brataničev priziv je zavrnilo, Kasimirja je oprostilo, obsodbo Linharta je razveljavilo in odredilo novo obravnavo pred ptujskim okrajnim sodiščem.

v One ki plačujejo vojaško takso, opozarjamo, da se morajo tekom meseca januarja zgledati pri domači občini, četudi so bili oproščeni osebnega dohoda, davka. Priglasitev je lahko pismena ali pa ustmena (pismena poštine prosta). Toliko na znanje, da ne bo nepotrebnih glob!

v Poslanec Ježovnik in poobl. zakon. Ker se ptujski „Štajerc“ tako širokoustno zadira v drž. posl. Ježovnika, bode mu povedano, da g. Ježovnika zaradi bolehnosti isti čas ni bilo vobče na Dunaju in da torej ni mogel glasovati proti poobl. zakonu.

o Nova podpora po suši za šoštanski okraj. G. drž. poslanec V. Ježovnik nam naznanja, da se je dobilo za šoštanski okraj znova po znižanih cenah 17 vagonov slame in 7 vagonov sena.

o Na Vranskem, tako se nam piše, je še vedno videti — samonemška napisa. Skrajni čas je že, da se to odpravi! — Na Vranskem v slednjem času par nemčurjev glavo prav oholo po koncu nosi. Vračani, bodite budni, da vas ne doleti presenečenje!

v Kompromis. „Straža“ priobčuje napol oficijelno, da odbor „Kmečke zveze“ še ni imel seje, da bi se bavil stozadevnim predlogom Narodne stranke ker še stvar sploh ni akutna. Volilna reforma bo dobila komaj koncem februarja ali začetkom marca pravno moč. Vse govorice, da se je kompromis sprejel, odlonil ali da se sploh kaj sklepa, ne sloni na resnici in so le svobodna ugibanja.

a Dar dežel. odbora nemškemu „Schulvereinu“. Te dni je bilo v nemških listih poročilo, da je dež. odbor nakazal „Schulvereinu“ v letnem proračunu dovoljenih K 400 — O tem smo že govorili v štaj. listih in menda tudi pripomnili, da ni bilo v deželnem zboru prav nikakega odpora proti tej nas Slovence sramoteči postavki. Omenjamo pa danes ta dar znova z ozirom na vojniški slučaj, ki tako kričeče jasno oznanjuje „Schulvereinov“ namen. In mi slov. Štajerci prispevamo z deželnimi dokladami za to društvo.

a Od Št. Petra v Sav. dolini se nam piše: Takaj imamo misjon, katerega vodijo trije jezuitje iz Ljubljane. Ob tej priliki se pridno agitira za klerikalno časopisje. Prišli smo tudi pri nas tako daleč, da se naprednjake odganja iz cerkve in od spovednic, ker se jih naravnost sili, naj si naročijo klerikalne liste, ki so vse kaj drugega, samo pošteni in odkritosrčni ne. Zgodilo se je v Št. Petra, da je nek pater tako glasno obdeloval nekega „grešnika“ za „Stražo“, da so slišali to vsi okrog stoječi. No, le tako naprej!

d Štajerski klerikalci nabirajo že z vsemi silami volilni sklad. To znači, da so se konečno odločili, da ne marajo za mirne sporazumne volitve temveč hočejo boj na celi črti. Somišljeniki, nabirajte za „Narodni sklad“!

o Generalni tajnik štajerske kmetijske družbe g. Juvan se je tudi udeležil predzadnje nedelje ustanovnega občnega zbora podružnice št. km. dr. za Brežice in okolico. Ker pa g. Juvan ne razume slovenski, je sedel kot gluhonem pri zborovanju. — Zopet dokaz več, kako opravičena je ona zahteva, katera se je izrekla lansko leto na občnem zboru štaj. km. dr., namreč, da se nastavi posebnega, slovenščine zmožnega tajnika za Spodnje Štajersko

o Iz Ormoža. (Nesreča.) 13. t. m. sta se tukaj zadušila oziroma zgorela dveletna deklica in štiriletni deček kravarja Fekuša na marofu grofa Wurmbanda. Starši so otroka sama doma pustili, ter šli po opravkih. Kako je ogenj v sobi nastal, se še ni dognalo. Obe požarni brambi sta prihiteli, a k sreči niste imeli povoda stopiti v akcijo.

o Nova kmetijska podružnica c. kr. kmet. družbe v Gradcu ustanovila se je v nedeljo dne 10. t. m. v Brežicah. Na ustanovnem shodu v Narodnem domu so govorili gg. Ivan Bellé, klet. nadz., dr. Ivan Benkovič, dr. Schmiermaul in dr. Vsi navzoči posestniki in drugi interesanti pristopili so novi podružnici, katere naloga naj bode, skrbeti za boljši napredek našega gospodarskega stanja. V odbor izvoljenih je 16 članov; načelnikom je bil izvoljen g. Mešiček, mestni župnik v Brežicah, tajnikom g. Tominc, nadučitelj v Globokem, blagajnikom g. Levak, veleposest. v Brežicah. — Ker smatra dosedanja brežiška podružnica katera je v nemških rokah, vse svoje delovanje kot neki „Besitzstand“, zaradi tega se ona tudi ni borila za slov. okoličane, in naravna posledica je bilo stremljenje po ustanovitvi slov. podružnice, v čemur si je med drugimi iztaknil v prvi vrsti veliko zaslug državni poslanec g. dr. Benkovič. Omeniti mi je še, da je prisostvoval pri ustanovitvi gen. tajnik c. kr. kmet. družbe v Gradcu g. Juvan, kateri je podajal zborovalcem razna pojasnila.

a Podpora po suši za slovenjgraški okraj. Po posredovanju g. drž. poslanca Ježovnika je dovolilo štaj. namestništvo v drugič slovenjgraškemu polit. okraju 30 vagonov slame in 10 vagonov sena. Od tega dobi šoštanski okraj (Smo že enkrat poročali! Op. ured.) 17 vagonov slame in 7 vagonov sena kot še-le prvo podporo. — Po toči poškodovanim posestnikom je po posredovanju istega poslanca dovolilo ministerstvo notranjih zadev 5000 K.

a Nove torbe za pismonoše na deželi, ki bodo večje in pripravnejše, misli upeljati poštna uprava. Na izboljšanje gmotnega položaja teh revežev, katerega je že lansko leto tako živo opisala „Domovina“, seveda nikdo ne misli.

a Iz Rogatca. Uzmoviči na delu. Minal četrtek po noči so poskusili tatje v našem trgu svojo srečo. Najprej so vdrli pri trgovcu Zupanu in odnesli nekaj krajcarjev, 6 litrov žganja in nekaj špeha. Pri gostiln. Brezinšku so odnesli nekaj denarja, pri Drobničini trafiki pa so že ravno mislili vdreti, pa so se ljudje vzbudili in jih napodili. Orožništvo jih zasleduje.

a Strupene kače. Lani se je poslalo kustosu zoolog. oddelka „Juaneja“ v Gradcu iz cele dežele 4269 glav od ubitih strupenih kač (gadov in modrasov). Deželni odbor daje za vsako glavo tudi letos 50 vin. nagrade.

o Cesarjevič Rudolfa sadjerejsko društvo v Št. Jurju ob juž. žel. se namerava razdružiti.

v Iz Lembaha pri Mariboru se nam poroča, da nemški hajlovci iz Maribora izzivajo pri svojih nedeljskih izletih mirno slovensko prebivalstvo z neprestanim „hajlanjem“. Mi jim svetujemo nujno, da naj to opuste, ker naši zavedni kmetski fantje niso volje takega izzivanja dalje mirno prenašati.

v Umrl je v pondeljek v Velenju panzijenirani rudniški ravnatelj A. V. Kompoš, Rajnega bodo pokopali v Gradcu.

v Opustil je odvetništvo g. dr. J. Serbec v Mariboru. 31. dec. se ga je zbrisalo iz odvetniške liste za Štajersko. —

v Naborno komisijo za neizvežbane konje, namenjene armadi, ustanove prih. tedne v Mariboru. Take ko-

misije so se doslej nahajale le na Ogrskem in v Galiciji.

Slovensko obrtništvo v Mariboru začelo se je v zadnjem času vrlo gibati. V teku kratkega časa naselila sta se tukaj dva brivca, dva krojača, en čevljar in en urar in zlatar. Navzlic temu pa se še vedno Slovenci nahajajo, ki ne podpirajo teh narodnih obrtnikov.

Novice iz drugih slov. krajev.

a Poštni voz v Radečah pri Zidanem mostu ima od zadaj samonemški napis „Post Ratschach“. Istotako ima poštni voz iz Loke na prvem mestu nemški napis. Ali smo na Nemškem?

a Gospodinjski tečaj ustanovi kranjski deželni odbor na Vrhniki.

a Predilnica v Litiji je kupil tržaški žid Bruner. Predilnica začne zopet redno delati.

a Petrolej na Gorenjskem. Na Trati v Poljanski dolini je na istem mestu kakor že lani enkrat, zopet začel bljavati petrolej. Jarek, v katerem odteka, je vedno večji in poln gorljivega petroleja. Tako poroča „Slovenec“.

v Iz šale tovariša ustrelil. Včeraj proti večeru se je dogodila v delavnici čevljarja Železnika na Starem trgu v Ljubljani grozna nesreča. Čevlj. pomočnik Kifner in Mohorič sta se med seboj zabavala; Mohorič je prijel samokres, o katerem je bil prepričan, da ni nabasan in ga pomeril proti glavi svojega tovariša. Samokres pa je bil naložen s krogliami, vsled česar se je Kifner takoj mrtev zgrudil na tla. Bil je doma od Metlike.

v Osebnost. Cesar je podelil profesorju drž. gimnazije v Celovcu g. Jakobu Sketu, znanemu slov. pisatelju, ob vstopu v pokoj takse prosto naslov vladnega svetovalca. — Deželni predsednik je potrdil izvolitev kr. šolskega nadzornika v Velikovu g. Jožefa Soherja, za načelnikovega namestnika okrajnega šolskega sveta v Velikovu.

d Pri volitvah v goriško trg. in obrtno zbornico so Slovenci propadli v 2. trg. in 3. obrtni kategoriji, kjer so kandidirali. Vendar pa so dobili toliko število glasov, da je sčasoma upati na zmago.

d Deželni šolski nadzornik za Primorsko. Deželni šolski nadzornikom za Primorsko je imenovan dr. Robert Kaner, profesor na državnem gimnaziju v 13. okraju na Dunaju, dosedaj prideljen tržaškemu namestništvu, oziroma deželni šolski svetom goriško-gradiščanskemu in isterskemu. Torej za italijanske in slovenske šole — nemškega nadzornika!

v Lepo božično zgodbičo pripovedujejo slov. amerik. listi. V Buffalških gorah države Colorado se je naselilo 5 slovenskih drvarjev. Hoteli so po stari slovenski šegi praznovati svet večer in so zato že zgodaj napravili delopust ter si na to poskrbeli nekaj zabave. Ko pa se je stemnilo, je prišel pred leseno drvarsko kolibo kosmati stric medved in začel prav energično trkati na vrata. Najbrž bi tudi on rad praznoval z veselimi devarji svet večer. Pa svojo željo je drago plačal: doživel je takšen sprejem z revolverji, da jo je hitro odkuril.

v V Krki je utonil dne 19. tm. župnik Zupančič iz Šmihela pri Žužemberku. Padel je z vozom vred v Krko.

d Občinske volitve na Vačah nad Litijo so se izvršile koncem preteklega tedna. Občina je bila 19 let v klerikalnih rokah in je prišla tokrat v napredne roke. Razun dveh so vsi odborniki zavedni naprednjaki. Klerikalci

so le s pomočjo žreba zmagali v eni podobčini.

Nečloveška pohotnost. V Trstu sta 58 letni vratar Del Fabro in 60 letni modelist Dezorzi oskrnili 3 letno hčerko prtljagarja Gamba. Oba pohotneža sta že pod ključem.

v Lepa starost. V Lokah pri Ajševici je 11. jan. umrl 92 letni kmečki posestnik Mohor Hvalič. Kačič je do zadnjega in tuči pil je do zadnjega domačo kapljico. Bil je vedno vesel in šaljiv — prava slov. korenika. Naj počiva v miru!

o „Slovenska kmečka stranka“ na Goriškem je imela 17. t. m. svoj občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Revidiral se je strankin program. Za vodjo stranke je izvoljen dr. Franko. Strankino glasilo „Naš glas“ so prekrstili v „Kmečki glas“.

Gospodarski paberki.

Poročilo poljedelskega ministerstva o žetvi v letu 1908.

Poljedelsko ministerstvo je na podlagi uradnih podatkov izdalo poročilo o lanski žetvi. Obdelanih je bilo od cele oranice v izmeri 10.624.852 ha z raznimi žiti 6.567.945 ha, torej 61,8%.
Pšenica: na 1.198.698 ha pridelanih 16.919.861 met. st. (na hektar 14,1 m. st.).

Rž: na 2.084.148 ha pridelanih 28.829.968 met. st. (na ha 13,8 m. st.).

Ječmen: na 1.118.810 ha pridelanih 15.165.687 met. st. (na hektar 13,6 met. st.).

Oves: na 1.823.202 ha pridelanih 20.954.200 met. st. (na hektar 11,5 met. st.).

Koruzi: na 342.997 ha pridelanih 3.866.213 met. st. (na hektar 11,3 met. st.).

Načrt nove vinske postave na Nemškem.

Zanimalo bo naše vinorejce, kako vinsko postavo mislijo upeljati na Nemškem. Domačin iz Porenskega nam piše v tem oziru: Najprej je na Nemškem uredila promet z vinom splošna postava glede živil. Leta 1892 se je sklenil prvi državni vinski zakon, kateri se je leta 1901 zopet znatno spremenil. Vendar pa so mu zelo nasprotovali nemški vinorejci, dočim so vinski trgovci trdili, da določila tega zakona zadostujejo. Novi vinski zakon označuje stremljenje po „resničnosti etiket“. Zemljepisne (krajevne) označbe se smejo v vinski trgovini le rabiti za označilo pridelovalnega kraja. Pri mešanih vinih (Verschnittweine) se ne sme navesti ime kraja in vinorejca. Nadalje se bo zelo omejilo dodatek sladkorja in sladkorne vode. Sladkor se sme vinu dodati le tam, kjer se ga je pridelalo; to pa je dovoljeno le od časa trgatve do konca istega leta. Konečno se mora tako vino posebej označiti kot s sladkorjem pripravljeno. Ostre so določbe proti prodaji umetnega vina. Izdelovanje vina iz grozdja, mošta in vina za trgovino je podvrženo strogemu knjigovodstvu. Te določbe bodo na Nemškem zelo obteževale vinsko trgovino in olajšale stanje malih vinorejcev. — (Ne bi škodovalo, ako bi v smislu nekaterih revidiranih tudi naš avstr. vinski zakon. Op. ured.)

Kako je mogoče zgraditi popolnoma ustrežajočo nadzemljsko vinsko klet po ameriškem načinu?

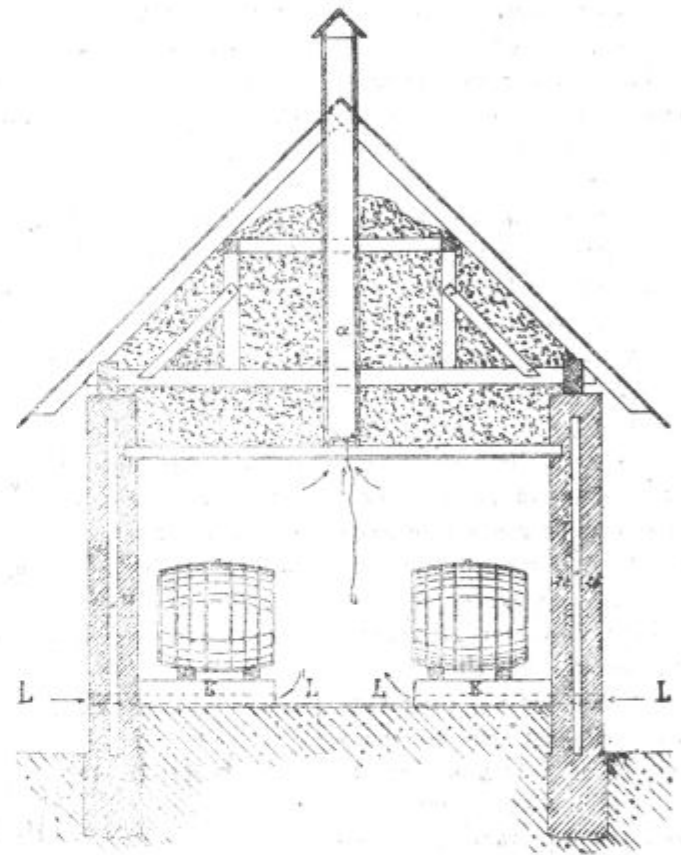
Da se more s pravilno napravljanim vinom tako naprej ravnati, da ostane stanovitno, to je, da se ne pokvari in da postane vsled staranja takorekoč od dne do dne boljše, je treba poznati umno kletarstvo, ter to dejansko izvrševati. Prvi pogoj, takorekoč predpogoj izvrševanja umnega kletarstva je pa popolnoma namenu ustrežajoča vinska klet. Taka je pa tista vinska klet, katera ustreza sledečim pogojem, oziroma zahtevam: 1. Vinska klet ne sme v zimskem času premrzla, v poletnem pa ne pregorka biti. Njena toplota naj ne znaša v zimskem času nikoli manj kakor + 8

stopinj po Reaumur-jevem toplomeru, v poletnem pa ne več kakor 12 po istem toplomeru. 2. Ona ne sme prevlažna, pa tudi ne presuha biti, kajti v prevlažni kleti se vino prepočasno razvija in posoda — sodi — trpe preveliko škodo; v presuhi kleti se pa vino preveč osuši. 3. V dobri vinski kleti nahajati se mora vedno čisti, ne zatrhli, ali pa še celo smrdeči zrak. Da se to doseže, mora biti zgrajena vinska klet tako, da se jo more zlahkoma in hitro popolnoma prezračiti. Imeti mora torej dobro zračilno pripravo ali ventilacijo, kakor se tehnično pravi. 4. Klet mora biti na mirnem prostoru, da se vsled bližnjih, potresanje sveta povzročujočih predmetov kakor železnice, fužin itd. vino v sodih ne vznemirja, potresa.

Da bi morala biti dobra vinska klet tudi svetla, toraj imeti okna, ni nikakor potrebno, kajti uzorni nemški kletarji velijo: v vinski kleti naj sveti predvsem pamet, razum in za tem sveča ali svetilka. Tudi zaradi vednega vzdržavanja čistega zraka v kleti niso potrebna okna, ker v ta namen je treba,

in drugod. V najnovejšem času se je pričelo popolnoma nadzemljske vinske kleti zidati še na drug način, namreč na ameriški način in to popolnoma namenu vstrežajoče na slovenski zemlji, v Vipavski dolini na Kranjskem. In sicer najbrž tukaj v prvo. V Vipavskem trgu se nahaja namreč prav dobro delujoča vinska zadruga, pod imenom: „Kmetijsko društvo v Vipavi, registrirana zadruga z omejeno zavezo“. Ta zadruga je potrebovala lastno vinsko klet, katera naj bi bila pa zgrajena nad zemljo. V zemljo se namreč tam zaradi naganje vode in preplavljenja brez velikanskih stroškov ne more kleti zgraditi. Iz poslednjega vzroka pa tudi ne v skalovito goro Nanos, v katere podnožju ravno leži vipavski trg, sedež zadruge.

Delalo se je torej na zgradbo nadzemljske vinske kleti, katera naj bi pa k večjemu 1600 kron stala ter bila za shrambo 1000 hl dovolj velika. Ker si pa načelnikstvo vinske zadruge ni bilo na jasnem, kako naj bi se taka klet zgradila, se je obrnila na pisatelja

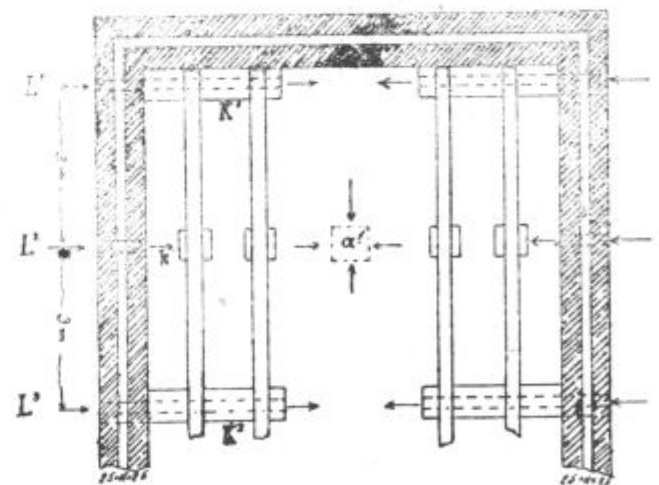

Podoba št. 1. Poprečni presek nadzemljske vinske kleti.

kakor že zgoraj pod točko 3. rečeno, dobre zračilne priprave ali ventilacije.

Da vinska klet vstreza zgoraj naštetim pogojem, osobito da ima pravo zimsko in poletno toploto, so se zidale do novejšega časa vinske kleti v primerni globocini zemlje, ali pa se jih je dolblo v gore, hribe. V vinskih krajih,

teh vrstic s prošnjo za dotični svet. In nasvetoval sem popolnoma nadzemljsko klet, zgradjen po ameriškem načinu, po kakoršnem so zgrajene pri nas vse ameriške ledenice, kakoršnih se poslužujejo naši mesarji in pivo prodajajoči gostilničarji. Vodilna misel mi je bila pri tem nasvetu ta-le: ako

Podoba št. 2. Tloris nadzemljske vinske kleti.

v katerih se vinogradi v ravninah nahajajo, ker gor ali bribov niti nimajo in kjer se, osobito ob času velikih nalivov že blizo pod površjem zemlje nahaja voda, takozvana padanja voda, se zidajo vinske kleti tudi še na drug način in sicer: Klet se zgradi popolnoma nad zemljo in ko je gotova, jo zasujejo čez in čez v podobi holmea zadostno debelo plastjo zemlje ali pa peska, v katero končno še zasade drevje — najraje akacije — prav na gosto. Takih kleti se nahaja dosti po Ogrskem, pa tudi po Nemškem, v Italiji

je mogoče s pravilno uporabo slabih prevodnikov toplote, take nadzemljske ledenice zgraditi, da se v njih v poletnem času led ohrani, zakaj bi se ne dala na isti način zgraditi tudi vinska klet, v kateri bi se vino dobro ohranilo? Na podlagi te misli sem izdelal dotični načrt in leta 1903 se je izgotovila po tem v središču Vipave, t. j. v središču vipavskega trga klet zgoraj označene velikosti, t. j. za 1000 hl. Klet obstoji sedaj že šesto leto in zadruga je z njo jako zadovoljna, ker namenu popolnoma vstreza in to, dasi-

ravno vlada v Vipavi v zimskem času dostikrat najsilnejša ter kaj mrzla burja v poletnem pa skoro vedno nepozna vročina. Ker je prav mogoče, da bi si tudi na Štajerskem kaka vinska zadruga, ali pa kak vinski trgovec ali posestnik vinogradov nad novo vinsko klet, bolj ko mogoče po cenah omislil, priobčenjem v sledečem popisu že večkrat omenjene vipavske zadrugne, po načinu ameriških ledenic zgrajene vinske kleti. Popis naj pojasniti podobi št. 1. in 2. Priobčen pa ta popis tudi zato, ker se na enaki način, s prav malo spremembami, katere bodo na koncu tega članka navedene — tudi lahko ameriške ledenice, namesto iz lesa, iz opeke zgradijo. Take iz opeke zgrajene ledenice pa imajo to veliko prednost, da jih ni treba nikoli popravljati, t. j. da jim ni treba notranjosti vsako drugo ali vsaj tretje leto prenoviti kakor je to pri lesenih ledenicah neizogibno.

Kakor podoba št. 1. kaže, predstavlja se klet po svoji zunanosti popolnoma navadni, pritlični hiši le, da je brez vseh oken in pa da ima čez streho, po velikosti kleti, tri do štiri oddušnike, katerih enega črka a, v tlorisu pa črka á zaznamuje. Dolgost kleti se ravna pač po potrebi. Čimvečjo klet se namreč potrebuje, tim daljšo se zgradi.

Visokost kleti naj ne znaša nikoli manj nego tri metre. Toliko prvič zato, ker cerkve, hiše in vinske kleti nikoli ne morejo biti previsoke, drugič pa zato, da se more v prav dobrih letinah med velike sode še manjše zasedlati.

Širokost kleti mora pa znašati: trikratno dolgost najdaljših sodov, kateri naj v njej ležijo in pa še dvakrat po 60 cm. Trikratna dolgost najdaljšega sode mora zato v širokosti kleti zapopadna biti, da je mogoče vsak sod vsak čas iz kleti vzeti, ter ga zopet v njo spraviti, ne da bi bilo treba i druge sode v ta smoter kaj premikati. Še dvakratna dolgost po 60 cm. v širokosti kleti pa je potrebna zato, da se more za sodi hoditi, v slučaju če se jih snaži ali morda tudi maši, ako puščajo.

Vse štiri stene so, kakor že povedano, brez vseh oken ter iz opeke sezidane, to pa tako, kakor obedve podobi kažete, namreč da so stene pravzaprav dvojne, v sredi votle. Med zunanjo in notranjo steno, kateri ste po 25 cm. debeli — torej toliko, kolikor je navadna zidna opeka dolga — se nahaja še špranja, votlina 15 cm (širokost opeke), katero se mora pa, sproti ko se zida, od vseh strani kar le mogoče dobro z portland cementom ometati, ter prav gladko zlikati. Ta prostor med stenami, ostane vedno prazen, le z zrakom napolnjen, kateri ima nadomestovati slabe prevoditelje toplote navadnih lesenih ameriških ledenic, obstoječih iz žganja, ali pepela, šote. Med stenami zaprt zrak služi kakor slab prevodnik toplote in to neprimerno boljše kakor pa navedene tvarine, žganje itd. Tega zraka ni treba tudi nikoli z novim svežim zrakom nadomestiti, kar se mora pa pri naštetih tvarinah, katere se pri lesenih stenah ameriških ledenic uporablja, kakor že rečeno v desetih letih vsaj trikrat popolnoma premeniti.

Strop kleti obstoji iz na železne traverze oprtega, enostavnega oboka iz opeke. Prostor nad obokom noter do strehe pa mora biti napolnjen s slabimi prevodniki toplote, torej z žaganjem, šotnim drobirjem ali listjem, slamo, slabo krmo. V klet vodeče duri, naj si bodo umeščene kjerkoli, morajo imeti takozvano durno vežico z dvojnimi durmi. Dvojne duri, katerih vsake morajo iz dvojnih dil narejene biti in pri katerih se mora med dilami zapažba (Füllung) žganja ali pa šotnega drobirja nahajati, so potrebne zato, da se

vedno ene lahko zapre med tem ko se druge odpira. Poglavitna stvar pri taki kleti je pa skoraj priprava za prezračenje njeno ali ventilacija. Ta obstoji iz oddušnikov, ki privajajo sveži zrak; ti so zaznamovani v podobi št. 1. s črkami K K, v podobi št. 2. pa s črkami K K' K"; in pa že segreti zrak odvajajočih oddušnikov a v poprečnem preseku ter d v tlorisu. Zrak odvajajoči oddušniki se nahajajo na vsake tri metre, tik pri kletnih tleh in ti odvajajo, kakor to pušice L podobe 1. in L' L' L' podobe 2. kažejo zrak deloma za sodi, deloma pa v srednjem hodniku v klet. Zrak odvajajoči oddušniki se nahajajo pa po sredi kletnega stropa, oddaljeni 4—5 metrov drug od drugega, ter vodijo čez slame strehe. Ker je odvajajočih oddušnikov veliko več kakor pa odvajajočih, imajo prvi le četrtinko premera drugih. Zapirati pa se morajo prvi z dvojnimi, t. j. z zunanji in notranji vratni ali zapahi, drugi pa s popolnoma tesno zapirajočimi zaklopnici. Kdaj naj se klet zračiti, to mora učiti človeka predvdek. Gotovo ne poleti ob najhujši vročini, istotako pa tudi ne po zimi ob največjem mrazu. Istotako pa tudi ne ob času silnega vetra bodisi juga, burje, ali severja. Tlakana mora biti klet z betonom, da je mogoče istega popolnoma snažnega vzdržati ter ga v ta namen večkrat z vodo izprati, to že celo v poletnem času. Kdor bi si hotel na ta način ledenico napraviti, bi jo moral zgraditi popolnoma tako, kakor klet, toda v čveterokotu, ne pravokotno in pa brez vseh oddušnikov. Na ta način zgrajena ledenica pa bi morala imeti tlak, viseča od vseh štirih strani proti sredini, v sredini pa bi se moral umestiti vodnik (kanal) tako napravljen, da se po njem voda lahko iz ledenice odteka, da pa zrak ne more po njem v ledenico dohajati.

R. Dolénc.

Kako je nastalo žganje?

Naše slovensko ljudstvo pozna pogubonosni vpliv žganja, zato si pripoveduje o njegovem početku marsikatero jako zanimivo dogodbo. Mislim da ne bode morebiti odveč, ako navedem eno izmed takih tudi v »Zadruzi«, ki je v marsičem sorodna našim, saj je nastala med našimi jugoslovanskimi brati, med Hrvati. Evo jo:

Nekdaj se je napotil v prvi jutranji zori nek ubogi kmet s svojimi voli na njivo, da bi oral. V suknji je imel kos kruha za zajutrek in ker mu je postajalo vroče, jo je odložil na bližnji grm.

Dolgo časa je tako oral. Ko je bil že precej utrujen, je izpregel vole ter jih spustil na bližnjo trato, sam pa je šel v suktnjo iskat kruha, da bi se malo okrepčal. Najde suktnjo, a v njej ni bilo kruha. Ubogi kmet se je čudil, kam bi neki kruh izginil, ko vendar ni videl nikogar iti mimo. Ko ga ne najde, reče sam pri sebi: »Jaz sicer ne bom poginil od gladi, onemu, ki ga je vzel, je bil še gotovo mnogo bolj potreben.«

Kruh pa je vzel hudič. Misli si je, ako kmet ne najde kruha, bode začel preklinjati in psovati. Jako mu je bilo težko, ko je videl, da tega ni mogel doseči. Sramoval se je sam pred seboj in izginil pod zemljo ter potožil najstarejšemu hudiču, svojemu vodji, da kmeta ni mogel zapeljati v greh. Peklenščak se hudo razjezi ter opsuje svojega slugo: »Kak hudič si ti, ko nisi mogel v greh pripraviti niti enega ubogega kmeta? Tako ne sme dalje, ako hočeš ostati še dalje med hudiči; idi takoj zopet k kmetu in delaj kaj znaš, samo da spraviš kmeta v greh.«

Izginil je hudič zopet iz pekla; dolgo časa se je klatil po zemlji in premišljeval, kaj bi naj storil. Končno si domisli, da je najboljšo, ako stopi pri onem siromaku v službo. Kmet se je dolgo časa obotavljal in ga ni hotel sprejeti, ker je trdil, da ne potrebuje nikakega hlapca; slednjič obljubi hudiču, da bode služil zastonj. Ker je vrag delal za dva druga, se je kmet jako veselil, da je dobil tako marljivega delavca v hišo ter se je često z njim razgovarjal o domačih poslih. Neke spomladi nasvetuje kmetu, naj poseje svoje njive za isto leto le v nižavah. Kmet ga je slušal in storil tako, ter je bil jako vesel, da so njegove njive tako bogato obrodile, njegovih sosedov setve pa so skoraj vse vsled grozne suše pogorele. Drugo leto mu svetuje, naj seje le bolj po hribovitih krajih. Kmet je storil tako in bilo je zopet dobro; vreme je bilo skoz in skoz deževno, v nižavah je vse propadlo, le njegove njive so obrodile tako bogato žetev, da ni vedel kam z žitom.

Sedaj je naučil hudič kmeta, kako se kuha iz žita žganje. Gospodar je bil pokoren sluga svojega peklenškega hlapca ter storil tudi to, kakor mu je hudič rekel. Skuhal je žganje, ga poskusil piti in ker mu je dopadlo, ga je ponujal tudi drugim.

Nato je izginil hudič svojemu gospodarju pod zemljo. Stari hudič račoveden, kako bode uplivalo delo njegovega sluga na ljudi, odide z njim zopet na zemljo. Oni kmet pri katerem je hudič služil, je ravno povabil svoje sosedo na žganje, da bi jih pogostil. Kmet sam je postal po pijači jako zgovoren in njegova žena je stregla gostom. Nato zadene z rokavom v vrč in ga prevrže; kmet se razkači in začne vpiti nad ženo: »Kaj delaš, ali si znorela, to ni voda da bi se tako polivalo.«

Stari hudič, ki je bil tudi med gosti, pošepče svojemu mlajšemu sovragu na uho, češ, dobro si storil. Prej ko mu je bil kruh odnešen ni preklinjal, a sedaj za malo žganja že preklinja in psuje. Ta človek bo skoraj naš. Mlad hudič reče nato svojemu vodji: »Čakaj to je šele začetek, skoraj boš videl kaj dela žganje.«

Kmet je pil s svojimi sosedi dalje. Postali so zelo zgovorni ter hvalili drug drugega. Stari peklenščak reče na to: glej jih, so že postali lisjaki, lažejo eden drugemu, kakor bi jim nalil hčiže krvi v žganje.

Kmetje so pili dalje. Govor je postajal čimbolj hrupnejši, dokler se niso stepli in bili vsi v krvi. Še bolj je pohvalil stari vrag svojega mlajšega tovariša in rekel: »Vidim da si s svojo pijačo jim nalil že nekaj kurje krvi, ker so postali že ljuti kakor petelini.«

Kmetje se pomirijo in pijejo dalje. Niso se več topli in zabavljali drug na drugega. Noge so se jim že šibile in ko so odhajali so skoraj vsi med potjo pocepali na tla. Kmet ki jih je tako pogostil, jih je skušal spraviti vsakega posebej domu, a padel je v neki jarek v blato ter mlatil z nogami po istem kakor svinja.

Stari vrag, poln peklenške radosti reče svojemu slugi: »Ti si še pravi hudič, ker si me nadkrilil s svojo iznajdbo in pijačo, ki naredi človeka najprej lisjaku podobnega, potem petelinu in slednjič svinji enakega. Tvoje delo je izvrstno; dokler bo na svetu kaj žganja in dokler ga bodo ljudje pili, ne morejo biti božjega pokolenja in mi hudiči bomo z njimi gospodarili.«

Prosto po »Српскм зору«.

Dopisi.

Sv. Vid pri Grobnem.

Naš kaplan se je zadnjič vsled svoje neročnosti malo pototkel. To je bil tako važen dogodek, da ga je moral »Slov. Gospodar« svojim ovcam sporočiti.

Čast bogu, zdaj je dober. Od samega veselja smo hoteli streljati, toda ponikovški klerikalci še niso vrnili »štukov« ali »kanonov«, s katerimi so mislili 16. decembra m. l. slaviti zmago, ko bi se jim ne bila tako grdo zlagala.

Pravijo, da je smodnik zmrznil in da je Lončarjev Joka zavoljo tega ves potr. Mi bi pa vendar le radi »kanone« nazaj dobili, ker utegne tudi pri nas vojaka nastati. Naši kanoni so sicer starega kopita in le slabo pelisknejo, pa boljše nekaj kot nič. Zatoraj Vas še enkrat prosimo, vrnite nam kanone. Radi Vam jih bomo zopet posodili, kadar se bo Vam pri kakih volitvah slabo godilo.

Ponikva ob juž. žel.

Cel mesec so potrebovali naši kike, da so prišli zopet do sapa, ki jim jo je bil zapri izid obč. volitev. Potrži in jezni so, to se jim vidi iz vsake besede, ki jo zabrusijo naprednjakom v obraz. — Dolžijo jih goljufije in kličejo državnega pravdnika na pomoč. Toda fantički, ne kličite vruga, da se pride — po vas. Če boste predrzni in sitnosti stresali, vam bomo koj pomagali. — Ponikovljani so še vedno taki »mogotci«, da primejo kakega kaplana za predolgi jezik.

Tintomazu ležijo prav posebno »liberalni učitelji« in »mladi, neizkušeni dohtarski koncipienti« v želodcu. Če bodo Ponikovljani potrebovali v posvetnih stvarek kakega sveta ali poduka, bodo se že raji obračali do kakega »dohtarja« kakor pa do kakega kapucina, ki je komaj nižjo gimnazijo dovršil, ali kakega kaplana, ktereга sta gnala lenoba in »brihtnost« v lemenat.

Ponikovljani so zmagali bres dohtarjev in učiteljev — proti farovža, kakor se lahko prepričate.

Iz št. Petra pod sv. gorami.

Meseca februarija vršile se bodo pri nas občinske volitve. Duhovniška stranka se grozno trudi in peha, da bi zmagala. V ta namen lazijo zvezarski agitatorji od volilke do volilca, pobirajo pooblastila pri nerazsodnih udovicah ter hočejo s prilizovanjem doseči svoje sebične namene. Posebno si prizadevata sladkobesedni Logar in naš prepirljivi c. kr. poštar Stadler. Da Vaju ne bi ljudstvo poznalo, kaka možakarja sta, znabiti bi Vama še šlo na limanice, a tako je ves Vajin trud zastonj.

Zlasti g. Stadlerju bi svetovali, da si v tem volilnem boju ne bode preveč svojih živcev razburjal, lahko bi mu v tretjič škodovalo. — Pamet je boljša kakor žamet.

Vam pa, somišljeniki, polagamo na srce, ne dajte se begati od takih širokoustnih ljudi, ki imajo za Vas sladke besede le na jeziku, a v srcu pa nosijo skrivne načrte, kako bi Vas izkoriščali in izprešali. — Na dan volitve vsi na volišče!

Iz slovenjegraške okolice

nam piše odlični kmet: Dne 10. t. m. dopolane je bil v Reitterjevi trgovini v Slov. Gradcu moj hlapec. Zahteval je močnega blaga za hlače. Trgovski pomočnik mu hitro postreže, a s prav slabim blagom. Fant se izgovorja, da je blago za nič, pomočnik pa pravi: »če ga pretrgaš, ti ga dam zastonj.« Fant prime za sukno, malo potegne, sukno se precej pretrga. Nato pravi pomočnik, da mora fant blago plačati, fant pa reče, da tega noče, in ko ga pomočnik le še sili, pravi fant: »Saj tako nimate nikogar tu noter, ker imate za nič blago in ste nemčurji.«

Zdaj pa skoči Reitterjev sin z merilnikom in miali fanta udariti, na drugi strani skoči pomočnik čez pult in hoče fanta klofutati. Fant jo je pa pravosumno popihal in ne bo šel nikdar več v Reitterjevo trgovino, ter mi je izrekel upanje, da se tudi drugi hlapci in dekje ne bodo dali pretepati v Reitterjevi trgovini.

Št. Jur ob Taboru. V zadnjih številkih „Slov. Gospodarja“ in „Straže“ je začel zopet nekdo kaliti dosedanja mir in blatiti osebe, katere niso drugega zakrivile, kakor to, da so v politiki nasprotniki gotovi osebi.

Ni težko uganiti odkod izvirajo napadi.

Dopisa tako dišita po župnišču, da je bilo popolnoma odveč, jih soliti še s biblijskimi izreki. Da „gotovi“ gosp. z dopisi nekaj namerava, je jasno. Bližajo se občinske volitve in treba je seveda prihodnjemu županu gladiti pot.

Svobodno Vam politizirati, gosp. župnik! Glejte le, da ne doživite poraza, kakoršnega ste že enkrat doživeli pri jednaki priliki v „Vašem“ Št. Jurju.

Na napade sedaj se ne odgovarjamo, a bodite prepričani, da si nadaljnega Vašega hujškanja ne bomo pustili dopasti. Tudi na Vaši osebi se bode našla Ahilova peta.

Novi štifca pri Gornjemgradu! Skoraj bo minulo dve leti, kar se se vršile volitve za državni zbor. Človek bi mislil, da je sedaj mir. Pa kaj šel! Niti dogodki meseca septembra niso odprli oči nekaterim našim sebičnejšem, ki jim je vse drugo več nego skupno delovanje za tlačeno ljudstvo. Skoraj ni tedna, da bi glasilo dr. Korošča „Slovenski Gospodar“ ne napadlo takajšnjega vrlo delavnega g. nadučitelja Kelca, moža, ki ima za naše prebivalstvo veliko zaslug, bodisi v šoli ali izven nje. Vi vsi, ki obrekujete za blagor ljudstva vnetega moža, povejte nam, kdo je vodil občinsko tajništvo nad 20 let skoraj brezplačno, kdo je ustanovil šolsko kuhinjo, ki daje v zimskem času ubogim in oddaljenim otrokom toplo kosilce, kdo je izvojeval ugodnejšo poštno zvezo itd? Mnogo neprilik je bilo, predno se je postavila nova dvorazredna ljudska šola. — Kdo se je trdil, da se je res dovršila krasna šola, in obenem pripomogel gmotno, kar je bilo v njegovi moči? Mi kmetje dobro poznamo g. Kelca in tudi prav dobro vemo, kaj je storil za kmečki stan. Zato mu kličemo: Živili! Obrekevalcem pa svetujemo, naj pometajo pred svojimi pragami ter delujejo rajše za narod.

Več kmetov.

Potres v južni Italiji.

Položaj v Mesini.

o Mesina, 14. jan. Od terka naprej dežuje neprenehoma. Včeraj so čutili nov sunek; vendar v noči ni nikakega potresa. Štetje onih, ki so v Mesini še ostali v življenju, je skoraj končano.

Prevažanje ranjencev.

o Rim, 14. jan. Sanitetni vlak, ki ga je oskrbel viteški red Maltežanov, je dospel sem s 70 ranjenci. Drugih 80 ranjencev so nastanili v Napolju.

Darovi.

Wallsee, 14. jan. Nadvojvoda Fran Salvator je dal izročiti italijanskemu poslaniku za ponesrečence v Mesini znesek 2000 K.

Dar iz Maroka.

o Pariz, 14. jan. General d'Amade javlja iz mesta Casablanca: Francoska vojska je skupno s plemenom Šanja žrtvam potresa dala izraziti svoje sožalje in se zavezala dati za iste 5000 frankov.

Še tri osebe žive pod razvalinami.

o Mesina, 15. jan. Danes je prilezel izpod razvalin 9letni deček Fr. Minisalle. Tressel se je na celém telesu. Z največjo skrbnostjo so ga okrepčali. Povedal je potem z zelo slabim glasom, da sta še njegovi dve sestri tudi živi pod razvalinami. Ko so ju rešili in spravili na ladjo „Savoja“, sta pripovedovali, da so se živeli s čebuljo, vinom, oljem in vodo. Njih mati je umrla pri potresu, njih oče pa je v Ameriki.

Položaj v Mesini.

o Mesina, 16. jan. Pretečeno noč se je čutilo več lahkih potresnih sunkov, katerim je ob 7. uri 40 min. sledil precej močen valovajoč sunek, ki je razrušil nekaj že prej raspokanega zidovja. Ker je razpisanih več nagrad, ljudje pridno iščejo, če bi še našli koga živega pod razvalinami. Mesto zadobiva vsak dan bolj živo lice.

Smrt ameriškega konzula dr. Cheneyja.

o Liberoi, 16. jan. Ameriški poslanik v Rimu je brzojavil takajšnjemu ameriškemu konzulu, da so med mrtvimi spoznali tudi trupli ameriškega konzula dr. Cheneyja in njegove žene, rojene Pfeifer iz Liberc. Trupli se prepeljeta v Newhaven v Ameriki.

Nov milijonski dar Amerike.

o Rim, 18. jan. „Agencia Stefani“ objavlja dopis poslanika Združenih držav na generalnega tajnika v zunanjem ministerstvu Bolattija, v katerem se pravi, da je poslanec dobil iz Washingtona brzojavko, v kateri se mu naznanja, da je mornariški minister po naročilu Rooseveltovem nakupil za 500.000 dolarjev materiala za sezidanje in opravo 3000 solidnih hiš za žrtve po potresu. Šest parnikov bo spravilo gradivo in če mogoče tudi tesarje z orodjem na kraj nesreče. Dva parnika sta že danes odplula, ostali štirje pa odrinejo v enem tednu.

o Rim, 18. jan. Včeraj sta se ponovila v Mesini zopet dva močna potresna sunka, katerima sta sledila dva lahnejša. Dve precej raspokani hiši sta se sesuli. Med prebivalstvom je nastal nepopisan strah. Ljudje so bili celo noč na prostem. Včeraj se je v Mesini našla municipalna blagajna, v kateri je bilo 1 milijon lir.

Požar v Mesini.

o Mesina, 19. jan. Pretečeno noč je nastal v porušeni hišah ob Mesini ogenj, katerega je še bolj podnetil precej močen veter. Ker požara ni bilo mogoče pogasiti, so delali samo nato, da so ga omejili.

Novi potresni sunki.

Rim, 19. jan. „Giornale d'Italia“ poroča, da se je preteklo noč v Forliju čutil precej močen potresni sunek, ki je pač povzročil strah, a nikake škode.

Nov potres v Mesini.

o Mesina, 20. jan. Danes ob 3. uri 45 min. popoldan je bil lahni potres, ki je trajal 8 sek. Ob 4 uri 15 sek. je sledil močnejši sunek, ki je trajal 6 sek. Še vedno je zelo mrzlo in neprestano dežuje. Sedaj ko so op spele nove pošiljatve lesa se zopet začnejo zidati kolibe.

Še dva živa so rešili.

o Rim, 20. jan. „Avanti“ poroča, da so včeraj pri raziskavanju podrtij na Corso Vittorio našli dva mrtva in dva še dihajoča starca, ki so ju takoj prenesli v bolnišnico.

Razne novosti.

d Francoska poslanska zbornica je dovolila za žrtve potresa v južni Italiji 100.000 frankov.

o Štešel in Nebogatov ni sta pomiloščena. Kakor javljajo iz Petrograda, je car odbil prošnjo generala Štešlja in admirala Nebogatova za pomiloščenje.

d Glasoviti Markov stolp v Benetkah, katerega sedaj na novo zidajo, bo dograjen l. 1911. Cela zgradba bo stala preko poldrugi milijon kron.

o Število odvetnikov v Budimpešti. Budimpešta ima relativno največ odvetnikov. Na 500 prebivalcev pride že en odvetnik, dočim odpade na Dunaju komaj na 600 in v Berlinu še le na 2500 prebivalcev en odvetnik.

a Samomorji na Dunaju. Preteklo leto je bilo na Dunaju 1236 samomorov. 816 oseb med samomorilci je moških, 420 ženskih. Obesilo se je 162 moških in 21 žensk; ustrelilo se je 108 moških in 14 žensk; drugi so se zastrupili, utopili itd. Najmlajši samomorilec je bil 7 letni deček, najstarejši 80 letni starček.

o Analfabet župan na Češkem. Da klerikalci dokažejejo, kako nepotrebno je vse znanje in torej tudi kako odveč so vse šole in njihov mnogoleten obisk, so se dni izvolili županom v Jizbicah pri Nachodu, v volilnem okraju župnika Rudolfa Hraskega, njihovega ondotnega voditelja Františka Stylerja, moža, ki ne zna ne čitati ne pisati.

o Ruska vlada proti pijačevanju. Pred kratkim objavljena odredba ruske vlade zastopa popolnoma nova načela v upravi monopola na alkohol. Pridelovanje in prodajo žganja ima na Ruskem, kakor je znano, v rokah vlada, ki je dosedaj zmiraj le gledala, kako bi dal ta monopol državi več dobička. Nova odredba pa sloni na načelu, da naj ta monopol tudi v zdatni meri pospešuje protialkoholno gibanje. Žganje se naj prodaja le v večjih množinah in tako se naj odvrnejo od žganjepitja najubožnejši sloji, ki so dosedaj zadnje kopejke odtegnili svojim družinam in si kupili zanjo vodke. Državne žgajarne bodo skrčile prodajalni čas in vasi bodo imele pravico, da v svojem področju tobenje žganja popolnoma prepovejo. Iz tega se kaže, kako blagonosno bi lahko deloval na treznost monopol na žganje, ki so ga tako dolgo izrabljali samo v fiskalčne svrhe.

d 15.000 klobučarjev štrajka v različnih tovarnah v Severni Ameriki.

d Imenovanje. Deželnosodni nadsvetnik v Zadru dr. Anton Guglielmi je imenovan dvornim svetnikom pri najvišjem sodišču.

v Povalejeva zadeva v državnem zboru. Poslanec dr. Korošec in tt. so stavili včeraj na vodjo finanč. ministerstva interpelacijo zaradi tatvine dokumentov pri predsedstvu finanč. ravnateljstvu v Gradcu. Dr. Povalej finančni komisar v Mariboru, je prišel v disciplinarno preiskavo in je poslal akte, ki bi naj služili v njegovo opravičilo, na deželno finančno ravnateljstvo v Gradcu. Pozneje ga je „Marb. Zeit.“ hudo napadla, vsled česar je vložil proti listu tožbo. Rašil je akte za svojo pravdo in jih je zahteval od finanč. ravnateljstva nazaj. Pri tem se je pa skazalo, da jih je med tem nekdo ukradel. Interpelantje vprašajo vodjo finančnega ministerstva, kaj je s to zadevo?

d Ogenj je v Zabukovci pri Grižah 18. t. m. popoldne upepelil posestniku in lovcu Janezu Oblaku hišo. Zgorelo je bankovcev za 200 K, slanina in nekaj svinjine. Ker ni bilo vetra, ogenj ni segel na gospodarska poslopja. Pri gašenju so vrlo pomagali rudarji bližnjih premogovnikov.

b Srečni poročnik. Nek poročnik v Gradcu je dobil decemberki glavni dobitek turskih srečk v znesku 600 tisoč kron.

v Bogata beračica. V stanovanju neke 82 letne starke Schleffer v Gradcu, katera je uživala podporo od občine in so jo pred nekaj dnevi prepeljali v mestno bolnišnico kot siroto, so našli hranilne knjizice za 46 tisoč kron in mnogo zlatnine ter srebrnine. Schleffer je imela nekoč zastavnico, a je takrat nabrano premoženje skrbno skrivala.

v Ponarejen denar. V Sedišču so prijeli moža, kateri je menjal v trgu 5

komadov po 50 kron. Narejeni so precej slabo in se hitro poznajo, ker so zelo blede. Mož je iz Gorice.

d Pečnakovo posestvo na Tebarjih je kupila nemškutaraka dočina. Škoda za lepo posestvo, ki bi lahko prišlo v slovenske roke!

v Vulkanški izbruh na Filipinih. V provinci Tajabas na filipinskem otoku Luzon je bruhal vulkan Lagnaš in je napravil veliko škodo. Uničil je vsa žetev in ceste.

b 1 milijon 408.154 lir je dobil dozdej na prispevkih za ponesrečence v južni Italiji papež.

b Predsedniku Združenih držav v Severni Ameriki se zviša plača od 75.000 na 100.000 dolarjev na leto.

a Metuzalemovo starost je dosegel Martin Svetenović v vasi Rovišče v okraju Kruševac na Srbskem. Star je 143 let, a je še vedno živahen. Le eno ga žalosti: izgubil je že zadnji zob.

Iz sodne dvorane.

o Eksplozija benzina v Bobisutovi hiši v Celju — kolodvorske ulice. Trgovec Josip Matič je imel v svoji vinski, popolnoma nezadostno nrejeno kleti, shranjen bencin. Začetkom avgusta t. l. sta šla Matičev sin Heinrich in vajenec Mihael Oset v klet po bencin. Iz nerazjasnjene vzroka se je pri prelivanju bencina v malo stališko steklenico zlomila posoda, v kateri je bil bencin, bencin se je razlil po kleti in se začel s hitrostjo prekravati v pline. Ko je potem kakor po navadi šel vajenec Oset zvečer v klet po vino in vzel seboj svetilko, užgali so se plini, nastala je strašna eksplozija, ki je klet deloma razrušila, v trgovinah nad kletjo pa je nastal ogenj, katerega so gasilci s pomočjo vojaštva komaj ugasili.

Dne 14. prosinca se je v tej zadevi pred okrožnim sodiščem v Celju obravnavalo zoper trgovca Josipa Matiča, njegovega sina Heinricha in trg. vajenca Mihaela Oseta, proti katerim je dvignilo državno pravdnistvo obtožbo zaradi neprevidnega ravnanja z bencinom. Sodišče se je o krivdi vseh treh obtožencev prepričalo ter je ob sodilo Josipa Matiča na 200 K, Heinricha Matiča in Mihaela Oseta pa vsakega na 100 K denarne kazni ter vse tri na plačilo precejšnje odškodnine.

a Porotne obravnave v Celju. 18. t. m. se je razpravljalo o obtožbi Franca Medvedca v Velikem Obrežu radi hudo delstva uboja. Dne 11. novembra l. l. so ga precej čez mero pili v gostilni T. Paulič v Velikem Obrežu. Ko sta odhajala tesarja Skofca in Molan se je vnel med njima in med Fr. Medvedcem in Hrvatom Debogovičem prepir in pretep za neko sekiró, ki jo je imel s seboj Molan. Gostilničarka jim je sekiró komaj vzela in spravila na varno. Medvedec in Debogovič sta svoja protivnika podrla na tla in dočim je Molan še vendar mogel niti je Medvedec tako udaril Skofco po glavi z nekim drogom, da je nato umrl. Medvedec je obsojen na 5 letno težko ječo poostreno z 1 postom na mesec in vsako leto na Martinovo s temnico.

o Porotne obravnave v Celju. — Uboj v Dežnem selu. Janez Radanovič, star 26 let in Franc Radanovič, star 20 let, posestniška sina v Dežnem selu sta obtožena radi hudo delstva uboja. V noči od 29. na 30. nov. so pili fantje v gostilni Alojza Zorčiča v Dežnem selu. Ko sta ga Radanoviča že imela zadosti, sta se namenila iti domov. J. Zef Pšeničnik je šel za njima, ter jima prigovarjal naj gresta nazaj pit. Ker ga nista ubogala, se je vnel med že precej vinjenimi prepir, pri katerem je Pšeničnik Radanoviča sunil v prsa in mu s škarjami razrezal sokujo. Radanoviča sta se nato odpravila domov z besedami: „Ti Pšeničnik, ta rekel bo te kaj koštal.“ Za njima je šel tudi Pšeničnik, ki je tu pa tam z glasnim kričanjem dal duška svoji dobri volji. Radanoviča, da se maščujeta, ga počakata in se oborožita s plaukami in ročicami. Ko pride Pšeničnik do njiju, ga Janez Radanovič vrže na tla, kjer sta ga tako dolgo obdelavala, da je umrl. Obtoženca sta deloma priznala svojo krivdo in sodni dvor ju je obsodil vsakega na 20 mesečno ječo.

Zveza narodnih društev.

b „Slovensko, delavsko podporno društvo v Celju“ ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 23. januarja 1909 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu razgovor zaradi opustitve društvene gostilne. Z ozirom na to važno točko je pričakovati obilne udeležbe.

b Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju se je konstituiral sledeče: Predsednik: tov. Milko Hrašovec, podpredsednik: tov. Ante Kosi, blagajnik: tov. Karl Laznik, tajnik: tov. Ljudevit Zupančič, knjižničar: tov. Matej Suhač, namestnik: tov. Fr. Hrašovec, revizorja: tov. Al. Hočevar in t. Vičar Leopold.

b „Braino društvo“ na Bregu pri Celju priredi svoj redni občni zbor v soboto, dne 30. januarja t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni g. Radeja na Bregu z običajnim sporedom. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

d Klubu naprednih akademikov v Celju izreka odbor dr. Vošnjakove javne ljudske knjižnice v Slov. Bistrici za poslanih 100 kron iskreno zahvalo z željo, naj bi klub z ozirom na dober uspeh „Narodne zbirke“ i v bodoče ob vsakem novem letu stopil s slično akcijo pred slovensko javnost.

d Plesni venček trgovskih sotrudnikov v Žalcu se vrši dne 7. svečana t. l. v restavracijskih prostorih gosp. Kukeca. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Čisti dobiček je namenjen zakladu za bolniško blagajno slov. trg. društva v Celju.

o Plesni venček priredijo hrastniški samci v nedeljo dne 24. januarja t. l. v gostilni gospe M. Loger. Svirala bode godba na lok. Začetek ob 6. uri popoldan. Vstopnina prosta.

Kmet. braino društvo v Vučji vesi ima v nedeljo 24. t. m. popoldne ob 2. uri v šoli svoj redni občni zbor z običajnimi poročili in volitvijo novega odbora, s petjem in poučnim predavanjem iz kmetijske stroke. K mnogobrojni udeležbi vabi vse domačine odbor.

v „Brežiški Sokol“ priredi na svečnico 2. svečana t. l. v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Brezicah veliki kostumni venček. Svira polnoštevilna godba c. kr. pešpolka št. 53 iz Zagreba. Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina 2 krome za osebo, 5 kron za obitelj. — Vstop je dovoljen le vabljenim in po njih vpeljanim gostom.

b Občni zbor brainega društva „Naprej“ pri Sv. Barbari v Halozah se je vršil v nedeljo, dne 10. t. m. ob zelo veliki udeležbi, kakor že dolgo ne. Navzočih je bilo nad 200—300 ljudi. Gveril je jurist g. Alojzij Trstenjak iz Celja. V svojem, skoraj eno uro trajajočem govoru je razpravljal o vsestranskem izobraževalnem delu v naših društvih ter kako dosejajo društva ta namen. Burno odobravanje in „živio“ klici so pokazali, da je govor vsestransko ugajal. Iz društvenih poročil smo posneli, da je imelo društvo naročenih 11 različnih časnikov, da je imelo prometa nad 300 kron in da šteje knjižnica nad 400 najraznovrstnejših vezanih in nevezanih knjig, ki so se tudi prav pridno čitale. Predsednikom je bil izvoljen gosp. Jožef Stumberger, podpredsednikom pa gosp. Fr. Jurgec; ostali odbor je sledeč: g. Mirko Kosi, tajnik; gosp. Ivan Kocbek, knjižničar, gđc. Herg, blagajničarka; gg. Jožef Kolednik, Ant. Stumberger, Mihael Kolednik, Jožef Kolednik, odborniki; namestnika pa sta gg. Fran Šmigec in Anton Arbeiter. — Društvu, ki je pokazalo na tako krasno uspeh način prave življenjske pogoje, želimo mnogo najlepših uspehov tudi v tekočem letu.

Listnica uredništva.

Polzela: Prijatelj, ali ne veš za ukaz ministerskega predsednika, da se imajo vse take stvari takoj zapleniti. Naznani ime, da opravimo to zasebno z bojkotnim odsekom. Zdravo!

T. Č., Novaštifta: Skusili bomo napraviti enkrat tečaj v gornji savinski dolini.

Žetale: Ono drugo o „Kmet. in br. dr.“ ni mogoče. Je vendar že precej staro. Z veselju pa drugkrat, ko bo spet kaj — a prosimo, jako kratko!

Loterijske številke.

Gradec, 17. jan. 1909: 84, 69, 16, 89, 79.
Dunaj, " " " 74, 6, 14, 50, 12.

Častna izjava.

Jaz podpisani **Maks Lipovšek**, posestnik v Medlogu prekličem vse obdolžitve napram mojemu bratu **Anton Lipovšek** kot popolnoma neosnovane in neresnične in ga prosim javno za odpustanje ter mu izrekam zahvalo za to, ker je od tožbe zoper mene odstopil.

Celje, dne 20. jan. 1909.

Maks Lipovšek l. r.

1700 hmehjskih drogog

7—13 metrov dolgih, smrekove kapnike, na katerih je že 2 leti hmehlj rasel imam naprodaj. Dalje 106 der za sušenje hmehlja, 80 kg kovinastih cevli za hmehjske sušilnice. — Prodaj po ugodni ceni vse skupaj ali na drobno zaradi preselitve iz Spitališča pri Motniku v Spodnjo Hudinjo pri Celju. Kdor si gre sam v Spitališč ponje, dobi ceneje; kdor pa želi, mu te reči tudi na dom za primerno ceno postavim.

Mihael Podbevšek

Spodnja Hudinja št. 17, pošta Celje.

BENCINOV-MOTOR

20—24 k. s., kateri je bil samo 6 mesecev v obratu in izvrstno deluje se vsled nabave električne moči takoj po ceni proda. Kje pove upravništvo „Narodnega lista“ 10 3-1

Kupujte narodni kolek!

1200 ducatov že zarobljenih la.

rjuh brez šiva

150 cm širokih in 2 m 25 cm dolgih, zajamčeno lanene, napravljene iz najboljših lanene preje porabnih za najfinije oprave za neveste, se proda radi zmanjšanja proizvodnje za

— 2 kroni 80 vinarjev —

komad. Najmanjši nakup 6 komadov proti povzetju.

8000 metrov najfinjših, brez napak, beljenih rumburških platnenih ostankov (platno za pepilo), ostanki so 4 do 18 m dolgi, porabni za najfinije telesno in posteljno perilo, se prodajo po

50 vinarjev 1 met.

Izbrani ostanki, dolgi 14 do 18 m 55 v. Najmanjši nakup 40—50 m proti postelnemu povzetju.

Pozor! Za neugajajoče pošljem takoj denar nazaj, torej nobenega rizika.

S. Stein, tkalnica platna, Nachod na Češkem.

Anton Arčan

stavitelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž. se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih mlinov in žag najboljšega sistema — tudi za male vode. — Delo izdelujem solidno in po ceni. Na zahtevanje so spričevala na razpolago.

9 25-2

V najem se da trgovina

dobro idoča z mešanim blagom v lepem kraju na Spodnjem Štajerskem pri državni cesti.

Naslov pove upravništvo tega lista.

10 8-2

Učenec

boljših starišev se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji pri g. **Rafko Salmič**, urarju v Celju. 10

50 rudarjev

se sprejme takoj v velikem rudniku za svitli premog pri Gradcu. Dober zaslužek, rudniška stanovanja.

Vpraša se pri: inž. **Mat. Želesny v Celju** (poštni predal 46). 235 10-10

Odpoved pooblastila.

Zakonca Leopold in Marija Črnko, posestnika v Digošah pri Mariboru, imata skupnost svojega premoženja. Marija Črnko pa je svojemu možu Leopoldu sodno odpovedala zakonito pooblastilo, upravljati njeno premoženje.

Vsled tega Leopold Črnko nima več pravice brez izrecnega privoljenja svoje žene iz tega skupnega premoženja karkoli prodati, zamenjati ali na drugi način odsvojiti in tudi ne to premoženje obremeniti. Kdor bi v kljub temu sklepal z njim pogodbe, je v nevarnosti, da bode se pogodba od Marije Črnko kot neveljavna razdrila. Da bode se vsakdo vedel po tem ravnati, se to javno razglasa. 1 3-3

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, puljenega 2 K, boljsega 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velefinoga, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najfinjši prsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 118 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar. — Cenovnik zastoj in franko.

S. Benisch, Deschenitz, št. 773, Šumava, Češko.

8 25-2

Vabilo k

III. rednemu občnemu zboru

„Hranilnice in posojilnice v Vuhredu registrirane zadruge z neomejeno zavezo“,

ki se vrši

v nedeljo dne 31. januarja 1909, ob 11. uri dopoldne v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Odobritev računskega zaključka za leto 1908. — 2. Volitev načelnstva. — 3. Volitev nadzorstva. — 4. Slučajnosti.

Načelnstvo.

Največja in najcenejša izber

zaročnih

in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatine in srebrnine.

prstanov

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si moje velikansko zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite cenike, katere razpošiljam zastoj in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom“.

6 52-3

Učenec

iz poštene hiše, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme se takoj v trgovini mešanega blaga **A. Pogačnik**, Cerknica (Kranjsko). 10 3-1

5000 kron zaslužka

plačam vsakomur, ki mi dokaže, da moja čudežna zbirka

300 komadov za samo gl. 2 50

ni priložnosti kup in sicer: 1 pristna švicarska patent žepna ura, sistem Roskopf, natančno idoča in točno regul. z pismono 3 leto tovarnsko garancijo. 1 ameriška zlata-double verižica, 2 amer. zlata-double prstana (za gospe in damo), 1 angl. pozlač. garnitura manšetni, ovratniški in prsni gumbi), 1 amerik. žepni nožič 5 delni, 1 eleg. svilnata kravata, barva po želji, najnovejša fazona, 1 krasna kravatna igla z simili-brilantom, 1 divna damska broža, zadnja novost, 1 koristna potovalna toaletna garnitura, 1 eleg. pristni portemone iz usnja, 1 par amerik. boutonov z imit. dragulji, 1 at. angl. vremenski barometer, 1 salonski album z 36 umetniškimi in najlepšimi razglednicami sveta, 1 krasni ovratni ali lasni kolir iz pristnih orientalskih biserov, 5 indijskih prerokovalnih hudičkov zabava vsako družbo in še 250 komadov raznih predmetov, ki so v vsaki hiši koristni in nenadomestni, so gratis. Vse skupaj z eleg. sist. roskopf-patent žepno uro, ki je sama vredna dvakrat toliko, stane sama gl. 2 50. — Dobi se proti povzetju ali proti vnaprej plačilu (tudi v znakah) pri **S. Urbachu**, svetovna razpošiljalnica, Krakov 16.

NB. Pri naročilih 2 paketov se priloži gratis 1 prima angl. britva ali 6 finih lanenih robcev. Za neodgovarjajoče se vrne denar brez odloga, torej vsak riziko izključeno.

Ženitev

ali možitev ne sme zmotiti nobene slovenske neveste in nobena ženina, da bi šla kam drugam bala kupovat, kakor v narodno trgovsko hišo na debelo in drobno **R. Stermecki, Celje**, kjer je velikanska zaloga finega volnenega blaga za nevestine obleke, sukna in kamgarna za moške obleke, svilnenih robcev, belega platna za perilo in rjuhe in različnega drugoga maonfakturnega blaga.

Velikanska zaloga.
Čudovito nizke cene.

2 52-3